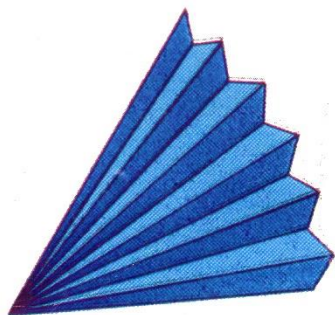
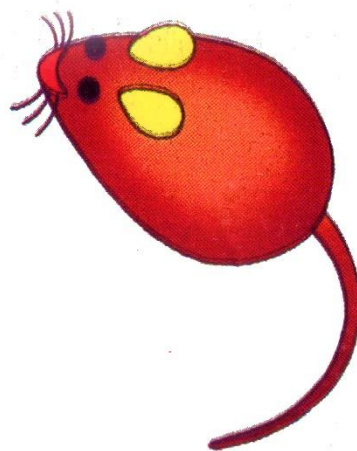

هنر

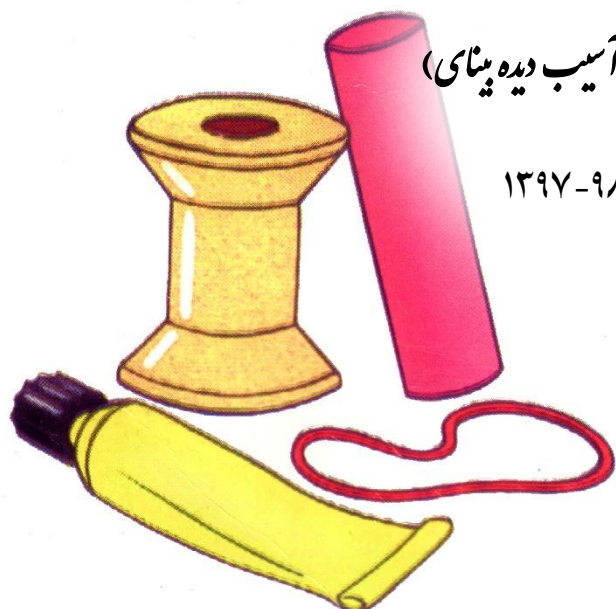
پایه دوم ابتدایی

کرده برنامه ریزی درسی و آموزشی

دانش آموزان حسی حرکتی (آسیب دیده بینایی)

سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

راهنمای کتاب هنر

پایه دوم ابتدایی

(گروه آسیب دیده‌بینایی)

۱۳۹۶

مؤلفين:

تصوير سازى:

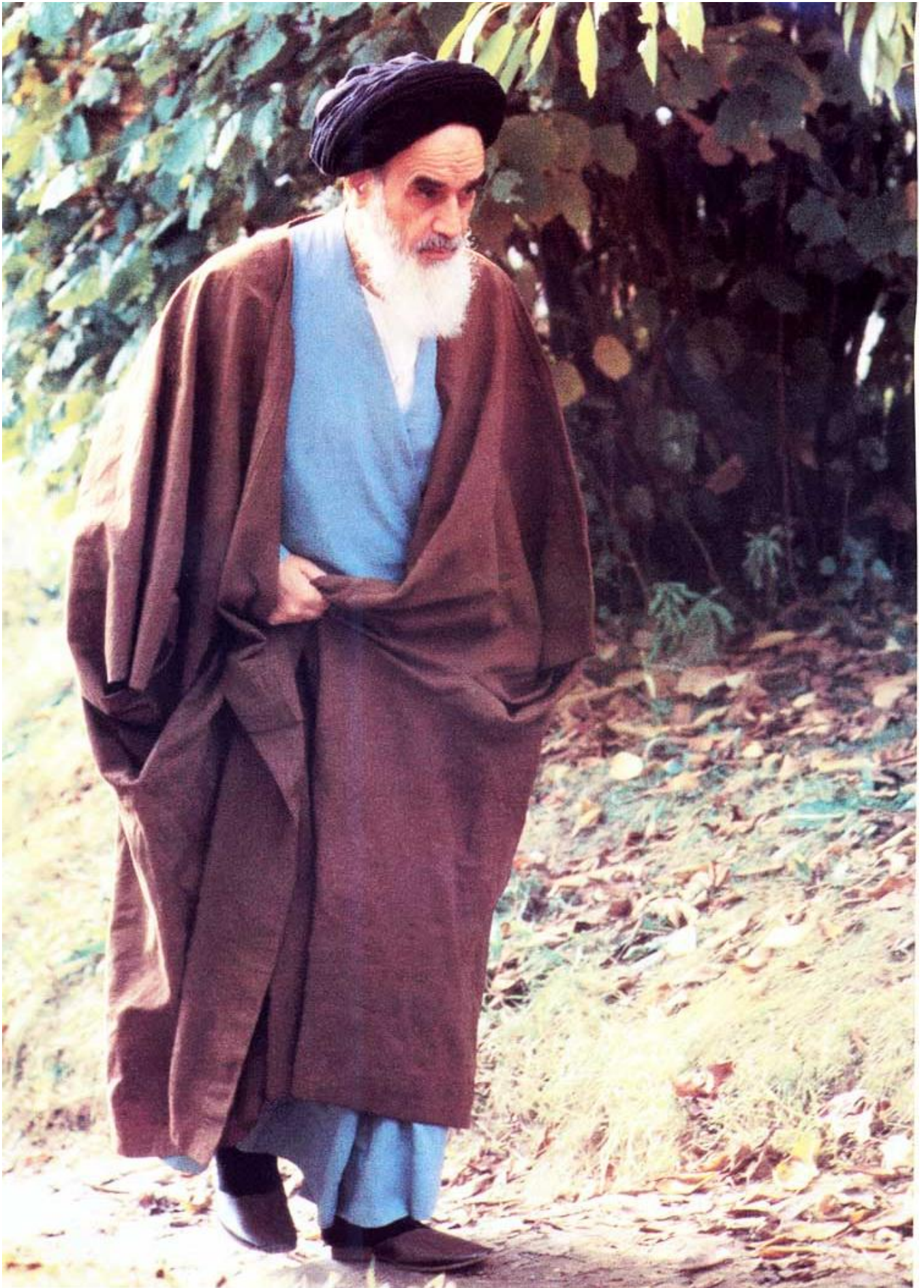
ويراستارى:

صفحه آرايى:

حروفچينى:

مديرهنرى و طراح جلد:

Error! Bookmark not defined.....	مقدمه
۱.....	بخش اول
۲.....	فعالیت‌های بخش کاردستی
۲.....	وسایل و مواد مورد نیاز در بخش کاردستی:
۳.....	فصل اول: کاغذ و تا.....
۷.....	فصل دوم: کاغذ و برش
۱۰.....	فصل سوم: کار با مقوا
۱۷.....	فصل چهارم: کار با خمیر
۲۴.....	فصل پنجم: دور ریختنی‌ها
۲۷.....	فصل ششم: کار با مهره‌ها
۲۹.....	فصل هفتم: کار با ابر
۳۲.....	فصل هشتم: کار با چوب
۳۴.....	فصل نهم: کلاژ
۳۷.....	فصل دهم: برگ‌ها
۴۱.....	فصل یازدهم: صداسازها
۴۵.....	بخش دوم نقاشی
۴۶.....	فصل دوازدهم: نقاشی با حساب افزار
۵۴.....	فصل سیزدهم: نقاشی برجسته
۵۷.....	فصل چهاردهم: نقاشی با گلوله‌ی کاغذی
۵۹.....	بخش سوم قصه
۶۰.....	فصل پانزدهم: قصه و شعر
۶۱.....	مقدمه:
۶۲.....	فواید قصه‌گویی
۶۲.....	راهنمایی مخصوص قصه
۷۰.....	فصل شانزدهم: نمایش
۷۰.....	مقدمه:
۷۲.....	نکات لازم جهت اجرای نمایش:

بخش اول

کاردستی

فعالیت‌های بخش کاردستی :

کاغذ و تا	۱. آموزش مربع	۲. کلاه	۳. بادبزن
کاغذ و برش	۱. آویز ۱	۲. آویز ۲	
کار با مقوا	۱. میز	۲. گلابی	۳. سیب
کار با خمیر	۱. آدمک	۲. پینه دوز	۳. گاو
دور ریختنی ها	۱. دراور (کمد)	۲. میز و صندلی	
کار با مهره‌ها	آموزش مرحله به مرحله‌ی کار با مهره‌های بزرگ و متوسط با دونه		
کار با ابر	۱. ابر و باران		
کار با چوب	۱. کلاه	۲. پروانه	۳. قایق
برگ ها	۱. کتاب برگ ها ۲. طرح‌های متنوع		
صداسازها	۱. سوت‌سوتک‌های قرقره‌ای ۲. نواختن آهنگ		
کلاژ	۱. کلاژ گل	۲. کلاژ حبوبات	

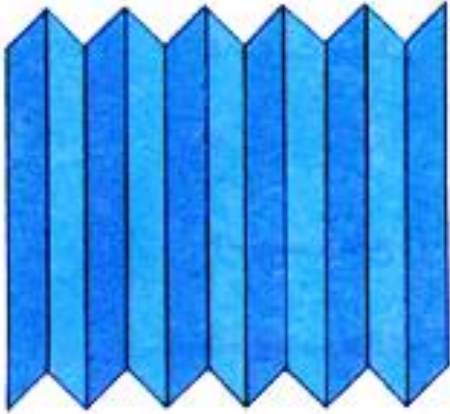
وسایل و مواد مورد نیاز در بخش کاردستی:

۱- قیچی	۱۳- مهره‌های بزرگ
۲- رولت خیطاطی	۱۴- قوطی کبریت
۳- مداد	۱۵- قرقره‌ی معمولی
۴- چسب مایع	۱۶- ابر
۵- چسب نواری	۱۷- چوب کبریت
۶- کاغذ رنگی، سفید و بریل	۱۸- تکه‌ی بادکنک
۷- مقوای رنگی و سفید	۱۹- برگ درختان
۸- خمیرهای رنگی	۲۰- حبوبات
۹- نخ قرقره	۲۱- ماکارونی
۱۰- نخ کاموا	۲۲- پنبه
۱۱- کش	۲۳- منگنه
۱۲- مهره‌های متوسط	۲۴- روبان

۱

کاغذ و تا

آموزش ساخت مربع از یک کاغذ مستطیل شکل

معمولاً بیشتر کاغذهایی که در دسترس ما می‌باشند، مستطیل شکل هستند، مانند: (کاغذ بریل، مجله،...)

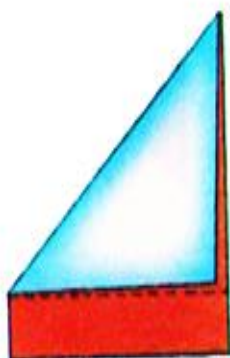
از آنجا که در پایه‌ی دوم بیشتر شکل‌ها با کاغذ مربع شکل ساخته می‌شوند، بهتر است آموزش را با درست کردن یک مربع از کاغذ مستطیل شکل آغاز کنیم.

وسایل لازم: کاغذ مستطیل شکل

۱. کاغذ مستطیل شکلی را آماده کنید.

۲. یک گوشه از ضلع کوچک را در جهت حرکت فلش بر روی ضلع بزرگ قرار دهید.

۳. قسمت اضافی را جدا کنید.

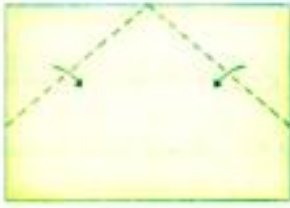

مربع آماده است.

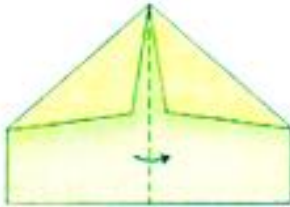
کلاه

وسایل لازم: کاغذ مستطیل شکل

۱. دو گوشه‌ی کاغذ مستطیل شکل را از روی خط چین‌ها و در جهت حرکت فلش‌ها به رو تا بزنید.

۲. از روی خط چین به رو تا بزنید.

۳. قسمت خط چین را تا نقطه‌ی تعیین شده برش بزنید.

دانش‌آموز عزیز:

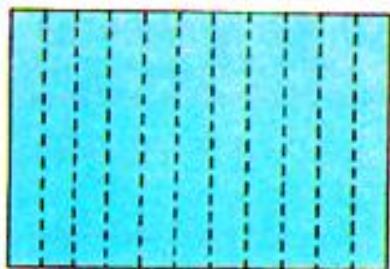
شما می‌توانید، از این کلاه، در جشن‌ها و نمایش‌ها استفاده کنید.

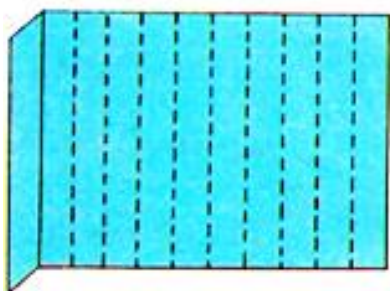
بادبزن

وسایل لازم: یک ورق کاغذ

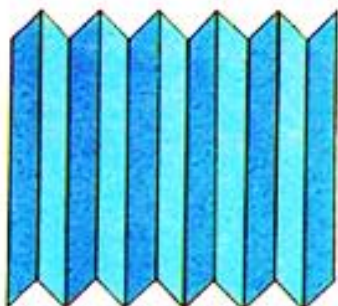
۱. مطابق شکل کاغذ را در فاصله‌های مساوی با لوح و قلم خط‌کشی کنید.

۲. مطابق شکل، کاغذ خط‌کشی شده را یک بار از رو و بار دیگر به همان اندازه، از زیر تا بزنید.

۳. به همین ترتیب تا زدن‌ها را ادامه دهید، تا به انتهای کاغذ برسید.

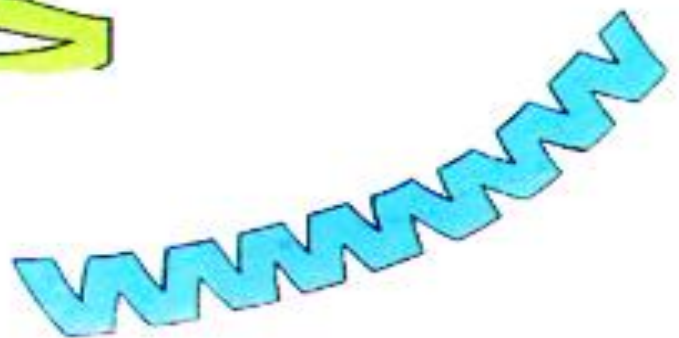
بادبزن آماده است.

یادآوری:

به هنگام تا زدن کاغذ، تا آنجا که می‌توانید کاغذ را هم‌اندازه تا بزنید.

کاغذ و برش

آویز ۱

وسایل لازم: کاغذ رنگی، قیچی و رولت خیاطی.

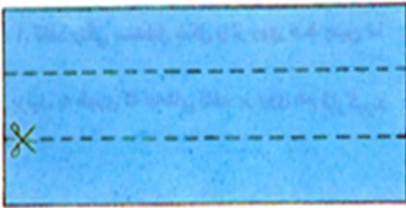
۱. مطابق شکل کاغذهای رنگی مستطیل شکل را به

اندازه‌ی دل‌خواه، به صورت نوارهای هم‌اندازه

برش بزنید.

- مربیان گرامی برای بهتر عمل کردن دانش‌آموزان،

با رولت خیاطی کاغذ را در فاصله‌های مساوی رولت کنید.

۲. مطابق شکل هر یک از نوارهای آماده شده را در

فاصله‌های مساوی تا ۲ سانت مانده به لبه‌ها برش بزنید.

- مربیان گرامی برای بهتر عمل کردن دانش‌آموزان،

با رولت خیاطی کاغذ را در فاصله‌های مساوی رولت کنید.

۳. نوارهای برش زده را از دو لبه‌ی دیگر به طرف

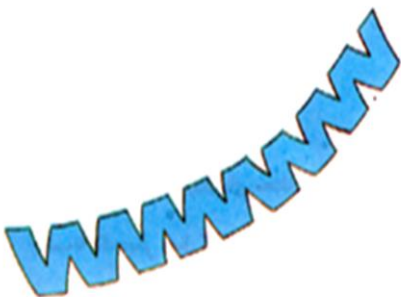
بیرون بکشید.

بازی و تمرین:

نوارهای هم‌اندازه را برش بزنید و سپس لبه‌های آنها

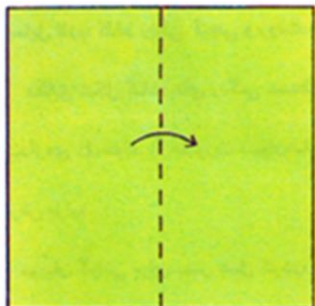
را با سوزن دوخت (منگنه) یا چسب، به یک دیگر

وصل کرده و برای تزیین در جشن‌های کلاس استفاده کنید.

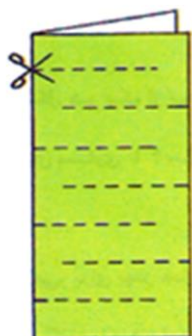

آویز ۲

وسایل لازم: کاغذ رنگی، قیچی، رولت خیاطی چسب.

۱. کاغذ رنگی مستطیل شکل را از روی خط چین تا بزنید، به طوری که لبه‌های کاغذ بر روی هم قرار گیرند.

۲. مطابق شکل از دو طرف لبه‌های کاغذ تا ۲ سانتی‌متر مانده به لبه، در فاصله‌های مساوی برش بزنید. مریبان گرامی برای بهتر عمل کردن دانش‌آموزان، با رولت خیاطی کاغذ را در فاصله‌های مساوی رولت کنید.

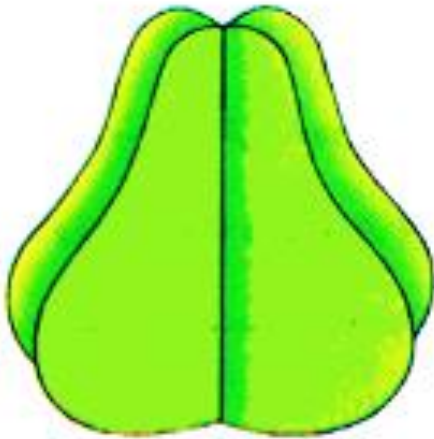
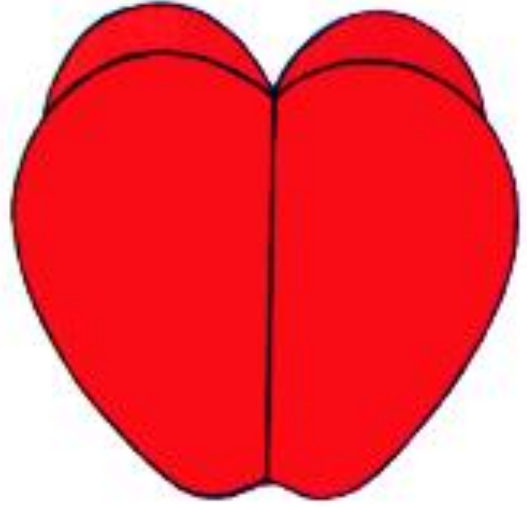
۳. کاغذ رنگی برش زده را باز کنید و از دو لبه‌ی بالا و پایین به طرف بیرون بکشید.

بازی و تمرین:

آویزهایی در اندازه و رنگ‌های مختلف درست کنید با چسب به یک‌دیگر وصل کنید و کلاس خود را تزئین کنید.

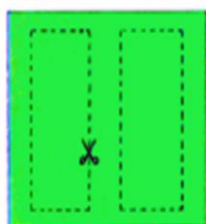
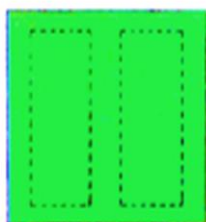
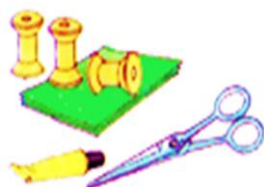
۳

کار با مقوا

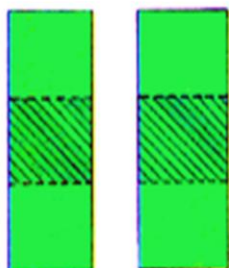
ساخت میز

وسایل مورد نیاز: مقوای رنگی، چسب، رولت خیاطی و قیچی

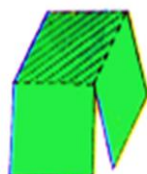
مریجان گرامی: مطابق شکل، شکل‌ها را رولت کنید و در اختیار دانش‌آموزان قرار دهید.

۱. شکل‌های رولت شده را با قیچی جدا کنید.

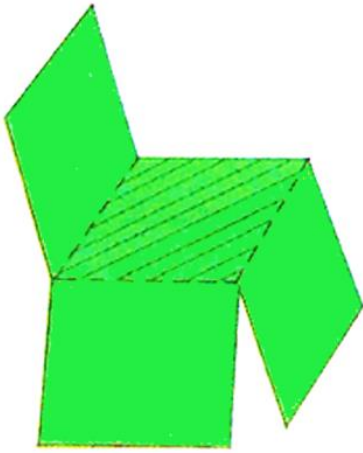
۲. مطابق شکل از روی خط چین‌ها به زیر تا بزنید.

۳. قسمت وسط (رنگی) مقوای تا شده‌ی الف را چسب بزنید و روی قسمت وسط مقوای تا شده‌ی ب طوری قرار دهید که قسمت‌های وسط (رنگی) روی هم قرار گیرند و لبه‌ها به سمت پایین باشند.

برای ساختن صندلی، می‌توانید ساختن میز را انجام دهید
و در پایان یکی از پایه‌های میز را به سمت بالا تا بزنید.

بازی و تمرین:

یک میز و چند صندلی درست کنید و در کنار یک‌دیگر بچینید.

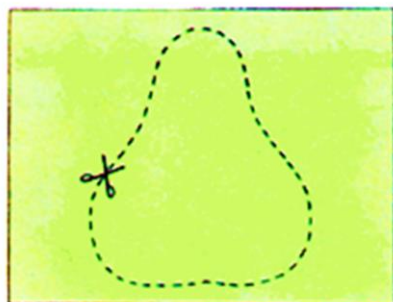
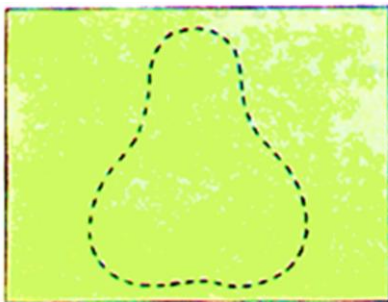
ساخت گلابی

وسایل مورد نیاز: مقوای رنگی، قیچی، چسب، رولت خیاطی.

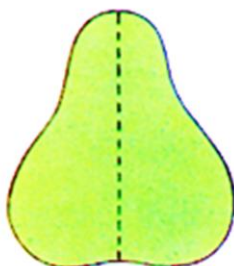
مربیان گرامی: مطابق شکل روی مقوای رنگی،

۴ گلابی هم‌اندازه بکشید و رولت کنید و در اختیار

دانش‌آموزان قرار دهید.

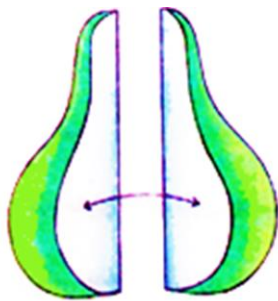

۱. شکل‌های رولت شده را با قیچی جدا کنید.

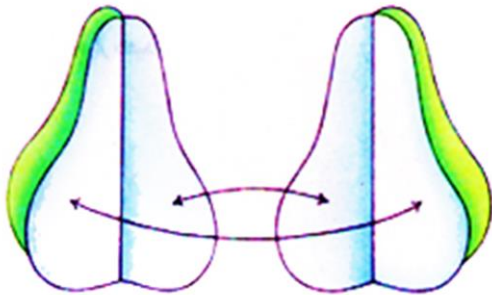

۲. مطابق شکل، گلابی‌های جدا شده را، از روی خط چین

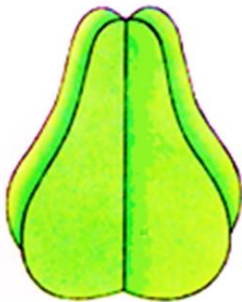
وسط تا بزنید.

۳. مطابق شکل نصف هر یک از گلابی‌های تا شده را دو به دو، از پشت روی هم قرار دهید بچسبانید، به طوری که خط‌های تا بر هم قرار گیرند.

۴. قسمت‌های چسب نخورده را باز کنید.

۵. لبه‌ی چسب نخورده‌ی یک نیمه را به لبه‌ی چسب نخورده‌ی نیمه‌ی دیگر بچسبانید.

گلابی آماده است.

شما می‌توانید گلابی خود را با نخ کاموا از سقف آویزان کنید.

ساخت سیب

وسایل لازم: مقوای رنگی، قیچی، چسب، رولت خیاطی.

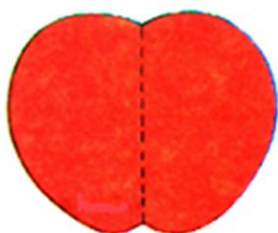
مربیان گرامی: مطابق شکل روی مقوای رنگی،

۴ سیب هم‌اندازه بکشید و رولت کنید و در اختیار

دانش‌آموزان قرار دهید.

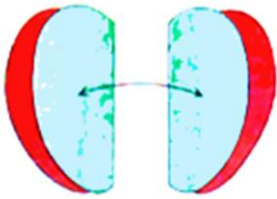
۱. شکل‌های رولت شده را با قیچی جدا کنید.

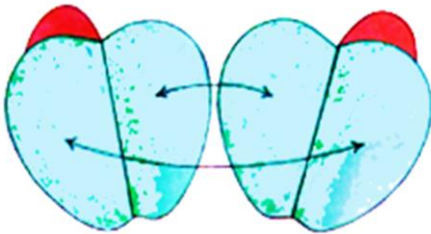
۲. مطابق شکل، سیب‌های جدا شده را، از روی خط چین

(وسط) تا بزنید.

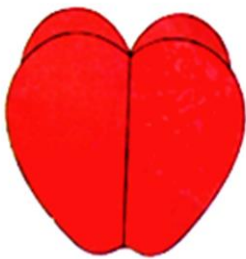

۳. مطابق شکل نصف هر یک از سیب‌های تا شده را دو به دو، از پشت روی هم قرار دهید بچسبانید، به طوری که خط‌های تا بر هم قرار گیرند.

۴. قسمت‌های چسب نخورده را باز کنید.

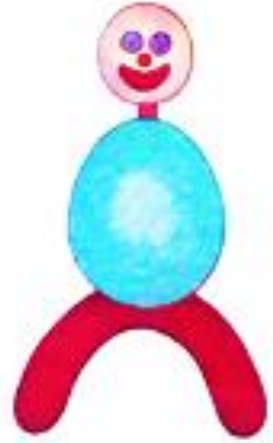
۵. لبه‌ی چسب نخورده‌ی یک نیمه را به لبه‌ی چسب نخورده‌ی نیمه‌ی دیگر بچسبانید.

سیب آماده است.

شما می‌توانید سیب خود را با نخ کاموا از سقف آویزان کنید.

۴

کار با خمیر

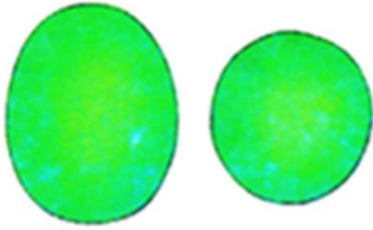
طرز تهیهی خمیر

مواد لازم:	نمک	۱ فنجان
	آرد	$2\frac{1}{4}$ فنجان
	آب	۱ فنجان
	روغن مایع	$\frac{1}{4}$ قاشق چایخوری
	پودر رنگ	$\frac{1}{4}$ قاشق چایخوری

ابتدا آرد و نمک را با هم مخلوط کنید. سپس آب را به آن اضافه کنید. خمیر را ورز دهید و مقدار کمی روغن مایع به خمیر اضافه کنید تا به دست شما نچسبد. خمیر نباید شل و یا سفت باشد، هر وقت که خمیرتان سفت شد، در آن کمی آب یا روغن بریزید. پس از آماده شدن خمیر آن را در کیسه‌ی پلاستیکی به مدت ۱۲ ساعت نگه دارید. قبل از استفاده از خمیر، کمی آرد به دست خود بزنید. برای درست کردن خمیر رنگی، از پودر رنگ و یا پودر گیاهان خشک، می‌توانید استفاده کنید.

آدمک

وسایل لازم: خمیرهای رنگی، چوب کبریت.

۱. برای بدن آدمک، مقداری خمیر را بین کف دو دست به شکل گردی بزرگی درآورید و آن را با دو انگشت اشاره و شست کمی فشار دهید تا پهن گردد.

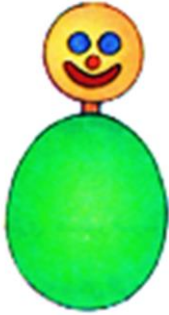
۲. برای سر آدمک، مقدار کمی خمیر را بین کف دو دست، به شکل گردی درآورید و با خمیرهای رنگی دیگر در محل مناسب، چشم، دهان و بینی بچسبانید.

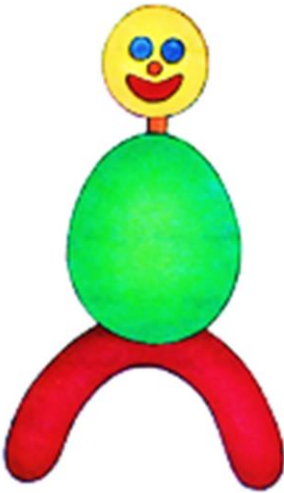
۳. برای پاها مقدار زیادی خمیر را در کف دو دست به سمت جلو و عقب حرکت دهید تا به شکل لوله درآید. (۱) سپس روی سطح صاف بگذارید و با دست کمی فشار دهید تا پهن گردد (۲) و آن را از وسط کمی تا کنید (۳)

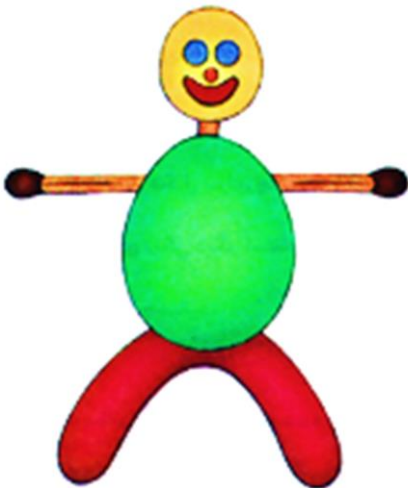
۴. مطابق شکل، سر و بدن آدمک را با چوب کبریت کوچکی به هم وصل کنید.

۵. مطابق شکل، تنه را روی پاها بچسبانید.

۶. مطابق شکل برای دستها دو چوب کبریت را به دو طرف بدن آدمک فرو کنید.

پینه‌دوز

وسایل لازم: خمیرهای رنگی

۱. مقداری خمیر قرمز رنگ را در کف دو دست بچرخانید و به شکل گردی بزرگی درآورید.

۲. مطابق شکل برای مشخص شدن بال‌ها، در وسطِ گردی بزرگِ قرمز رنگ، با قلم خود شکاف کوچکی ایجاد کنید.

۳. مطابق شکل با خمیر سیاه رنگ، تعدادی گلوله‌ی کوچک درست کنید. سپس آن‌ها را با انگشت اشاره کمی فشار دهید تا پهن گردد و روی گلوله‌ی بزرگ به طور پراکنده بچسبانید.

۴. برای سر پینه‌دوز، خمیر سفیدرنگی را به شکل گلوله درآورید.

۵. مطابق شکل برای چشم‌ها و دهان پینه‌دوز از خمیرهای رنگی دیگر استفاده کنید و در محل مناسب روی سر بچسبانید.

۶. مطابق شکل سر آماده شده را به بدن پینه‌دوز بچسبانید.

گاو خمیری

وسایل لازم: خمیرهای رنگی

۱. مقداری خمیر را در کف دودست بچرخانید و به شکل لوله‌ی خمیری درآورید و همین کار را دوباره تکرار کنید تا دو لوله‌ی خمیری داشته باشید.

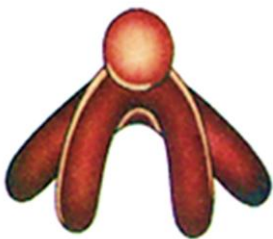
۲. برای پاها، یکی از لوله‌های خمیری را کمی تا کنید.

۳. مطابق شکل برای دست‌ها و تنه، لوله‌ی خمیری دیگر را تا کنید و روی پاها بچسبانید.

۴. برای سر گاو، مقداری خمیر را در کف دو دست بچرخانید و به شکل گلوله درآورید و روی تنه بچسبانید.

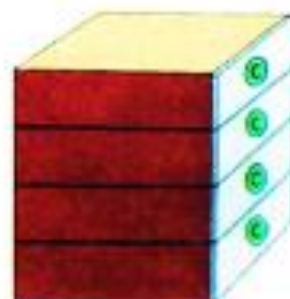
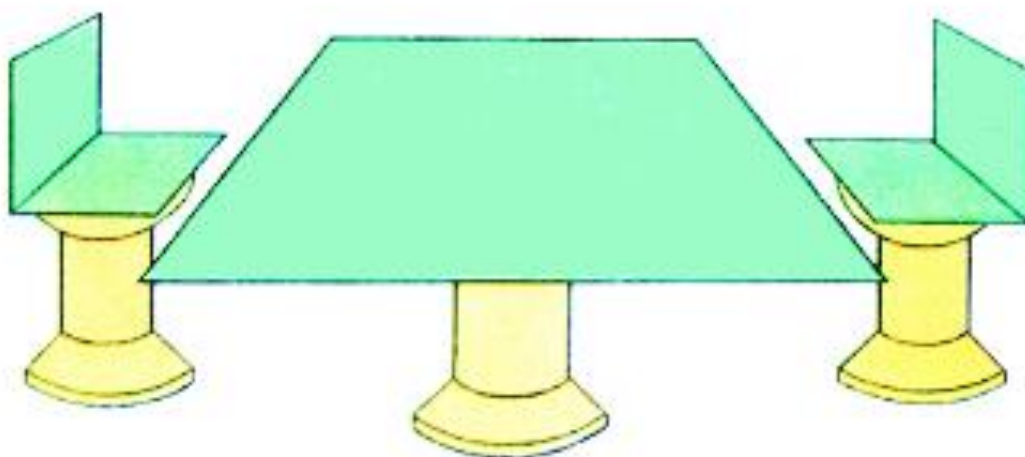
۵. مطابق شکل، چشم‌ها، گوش‌ها، شاخ‌ها و دهان را با خمیرهای رنگی درست کنید و در محل مناسب بچسبانید.

۶. برای خال‌های بدن گاو، از خمیرهای رنگی استفاده کنید و در قسمت‌های مختلف تنه و پاها بچسبانید.

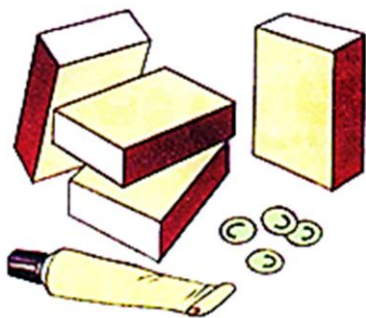
۵

دور ریختنی‌ها

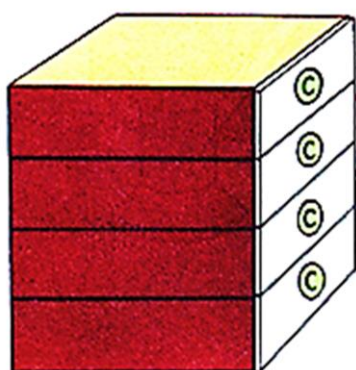

کمد (دراور)

وسایل لازم: تعدادی قوطی کبریت، چسب،
مروارید (دکمه).

۱. مطابق شکل مرواریدها (دکمه‌ها) را روی جعبه‌های
قوطی کبریت بچسبانید.

۲. قوطی‌ها را روی یک‌دیگر قرار داده و بچسبانید.

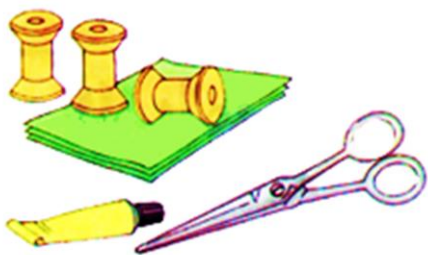
توجه: شما می‌توانید با کاغذ رنگی یا رنگ گواش،
کمد را رنگ‌آمیزی و تزیین کنید.

میز و صندلی

وسایل لازم: در بطری (قرقره)، مقوای رنگی، چسب،

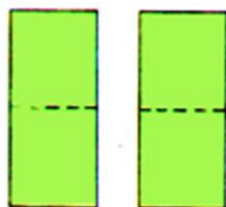
قیچی و رولت خیاطی

مربیان گرامی:

شکل‌ها را به اندازه‌ی دل‌خواه روی مقوای رنگی بکشید

و رولت کنید تا با قیچی آنها را جدا کنید.

۱. از روی خط‌چین‌ها، خط تا ایجاد کنید.

۲. شکل‌های جدا شده را روی در بطری‌ها (قرقره‌ها) بچسبانید.

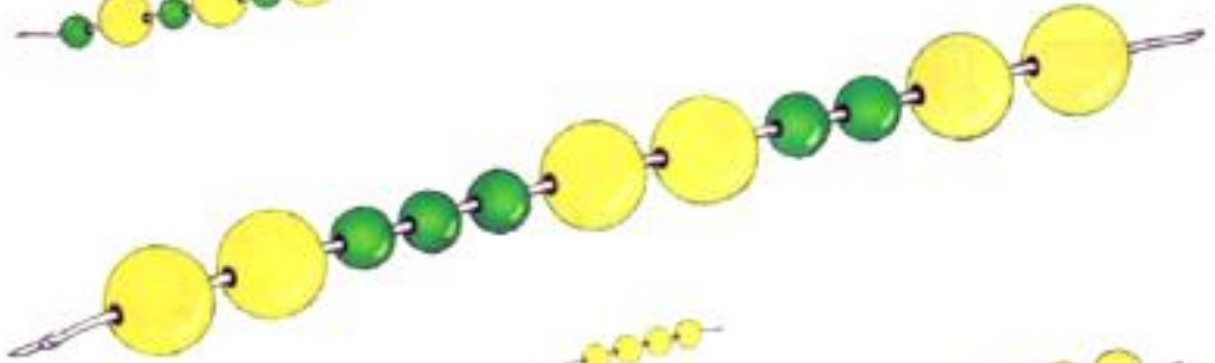
(می‌توانید برای بلند شدن پایه‌ها دو عدد در بطری

را به هم بچسبانید)

بازی و تمرین:

تعداد زیادی صندلی درست کنید و اطراف میز بچینید.

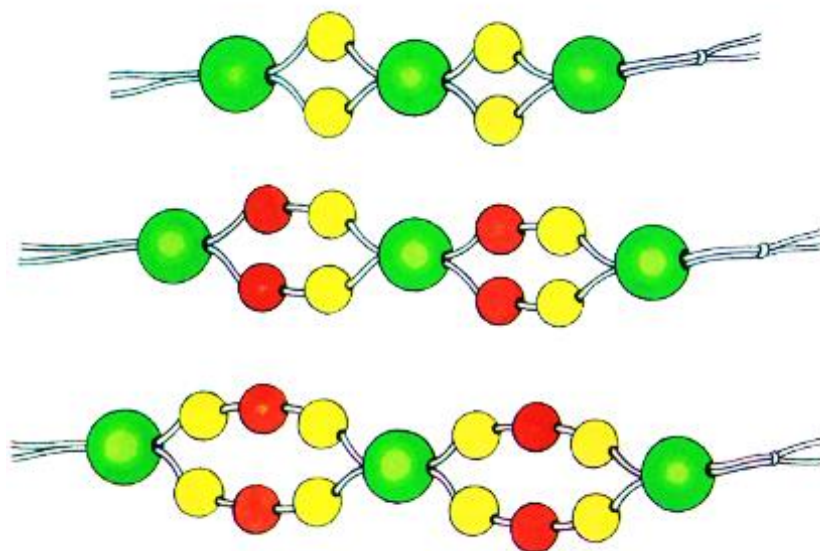
کار با مهره‌ها

مهره‌ها

وسایل لازم: مهره‌های درشت و متوسط سوراخ‌دار، نخ نایلون (کش).

دو رشته نخ هم‌اندازه را آماده کرده و مانند نمونه مهره‌ها را از نخ‌ها عبور دهید.

مربیان گرامی

- دانش‌آموزان عزیز می‌توانید، ابتدا یک سر نخ را گره‌ی محکم و بزرگی بزنند تا مهره‌ها در نیایند.

۷

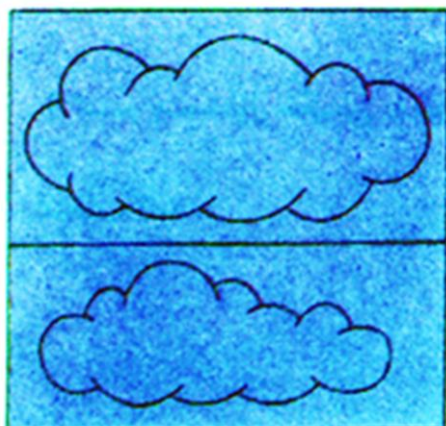
کار با ابر

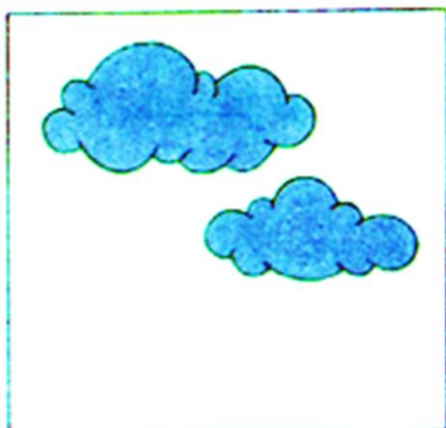
ابر و باران

وسایل لازم: چند تکه ابر، مقوا، قیچی، رولت خیاطی،

مداد، چسب

۱. دور تا دور چند تکه ابر مستطیل شکل به کلفتی ۱ سانتی متر را در اندازه‌ی دل خواه، با قیچی برش بزنید.

۲. ابرهای آماده شده را به طور دل خواه در محل مناسب، روی مقوا بچسبانید.

۳. از تکه‌های خرد شده‌ی ابر قطعه‌های کوچکی مانند نمونه، به شکل قطره، با قیچی ببرید و روی مقوا در زیر ابرها بچسبانید.

توجه:

شما می‌توانید با گواش، ابرها و قطره‌های باران را رنگ‌آمیزی کنید.

عروسک با ابر

وسایل لازم: ابر (اسفنج)، روبان رنگی، مقوای رنگی.

۱. ابر مستطیل شکلی را به اندازه دل خواه انتخاب کنید.

۲. مطابق شکل دو گوشه‌ی آن را با روبان ببندید.

۳. مطابق شکل، گردن عروسک را با روبان ببندید.

۴. روی مقوای رنگی، با راهنمایی معلم خود چشم‌ها،

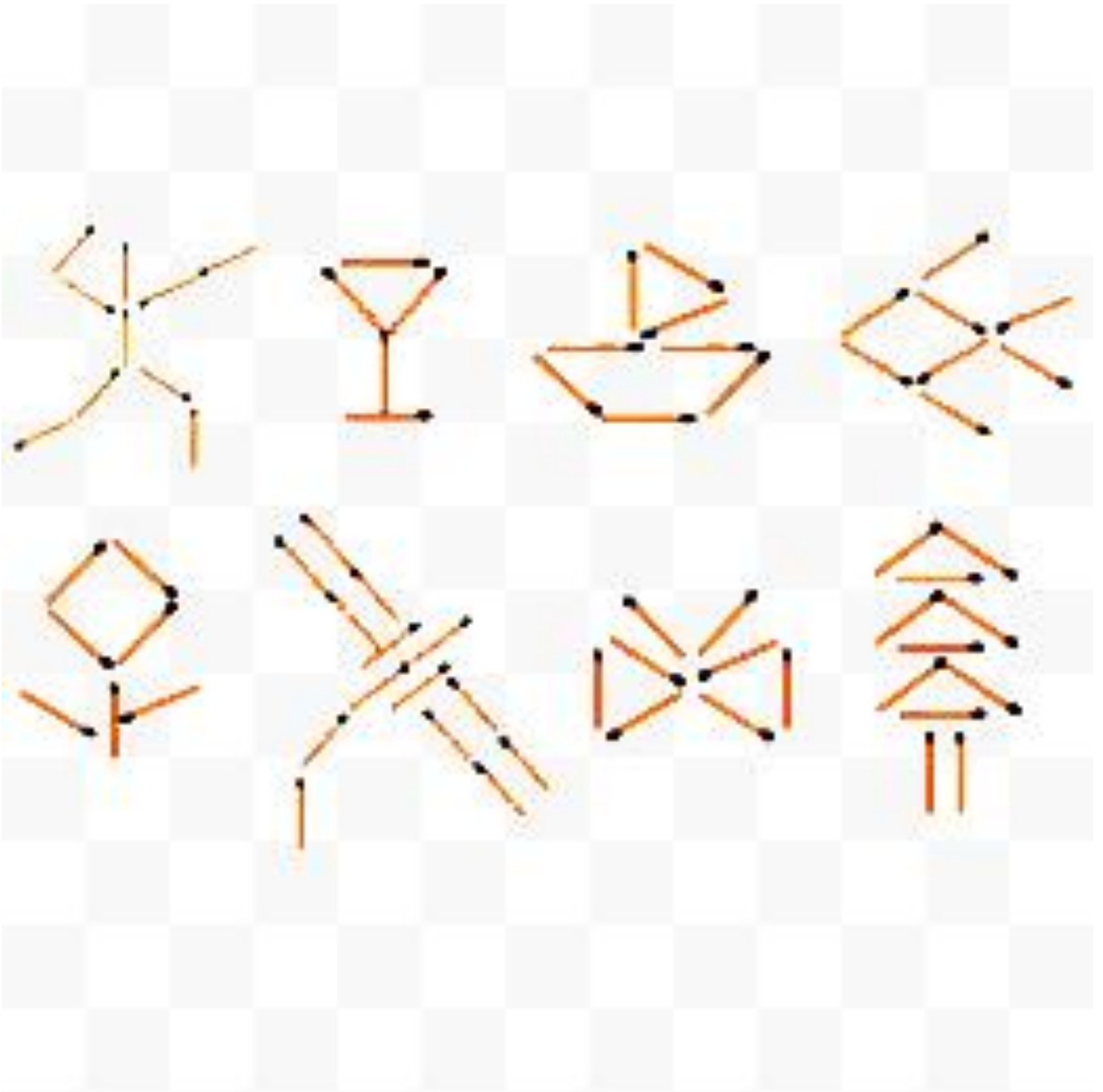
دهان و بینی را جدا کنید و روی ابر بچسبانید.

۸

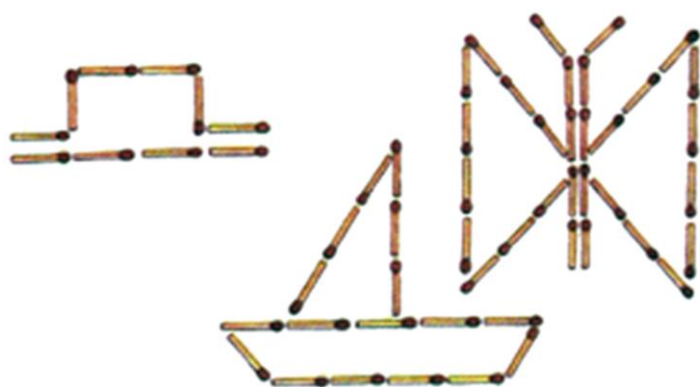
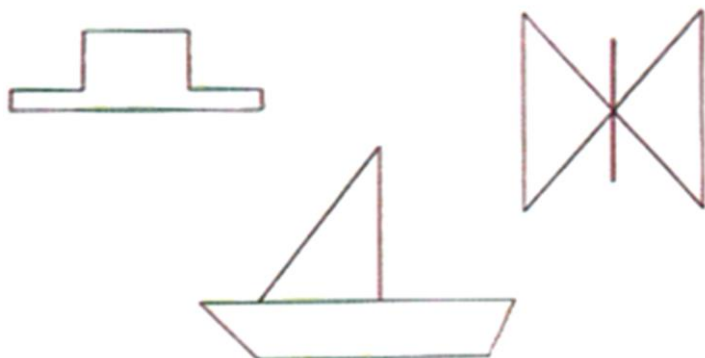
کار با چوب

کار با چوب کبریت

وسایل لازم: چوب کبریت، چسب چوب،
رولت خیاطی، مقوا (کاغذ بریل).

مربیان گرامی، شکل‌های مختلفی را مانند نمونه
روی مقوا بکشید و رولت کنید و در اختیار
دانش‌آموزان قرار دهید.

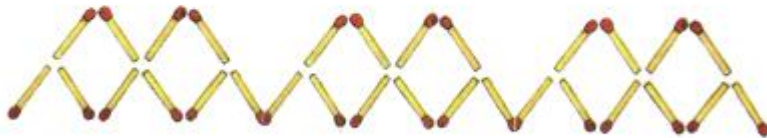
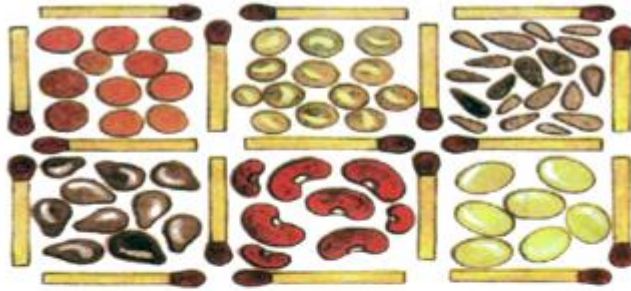
۱. دورتا دور شکل‌ها را مانند نمونه به صورت
مرتب چوب کبریت بچسبانید.

مربیان گرامی:

دقت داشته باشید که شکل‌های کشیده شده به اندازه
چوب‌های کبریت و یا متناسب با آن‌ها باشند.

۹

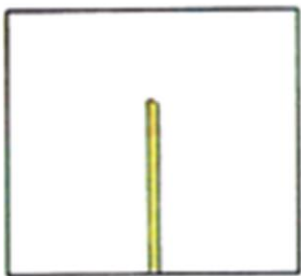
کُلاژ

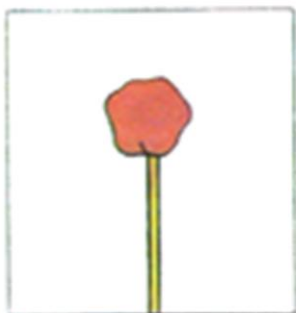
کلاژ گل

وسایل لازم: مقوا، ماکارونی خشک، لوبیا قرمز،

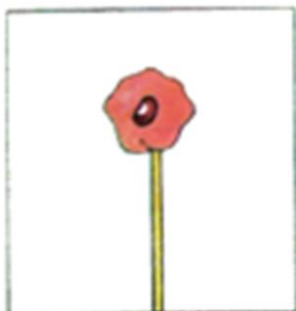
پنبه، برگ درخت، چسب

۱. مطابق شکل یک رشته ماکارونی را بر روی مقوا بچسبانید.

۲. پنبه را به اندازه‌ی دل‌خواه جدا کنید، آن را شکل دهید و در قسمت بالای رشته‌ی ماکارونی بچسبانید.

۳. لوبیای قرمز را در وسط پنبه قرار دهید و بچسبانید.

۴. برگ درخت را در جای مناسب و به تعداد دل‌خواه در کنار ساقه (ماکارونی) بچسبانید.

توجه: برای زیباتر شدن کار می‌توانید پنبه را با قلم‌مو و رنگ‌های متنوع رنگ آمیزی کنید.

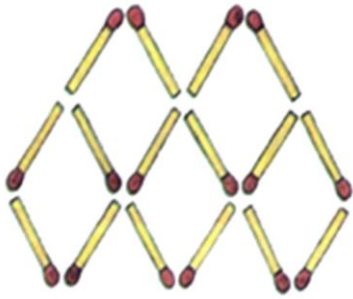
بازی و تمرین:

یک تابلوی زیبا از گل‌های رنگارنگ در کنار هم درست کنید.

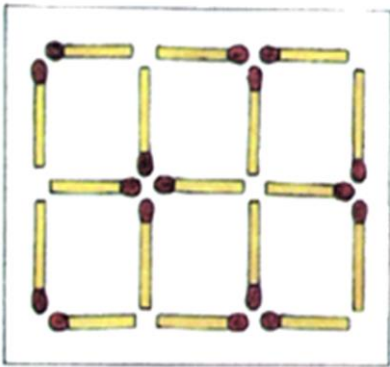

کلاژ حبوبات با چوب کبریت

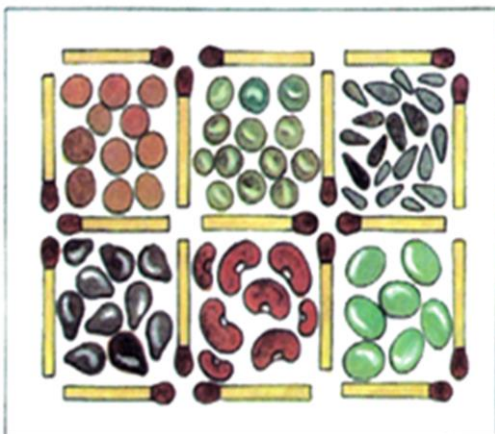
وسایل لازم: چوب کبریت، حبوبات، چسب مایع، مقوای رنگی.

۱. چوب کبریت‌ها را به تعداد دل‌خواه، در شکل‌های گوناگون مانند نمونه، بر روی مقوای رنگی بچسبانید.

۲. داخل هر یک از مربع‌های تشکیل شده، مقداری چسب مایع بریزید و مانند نمونه تابلویی از حبوبات درست کنید.

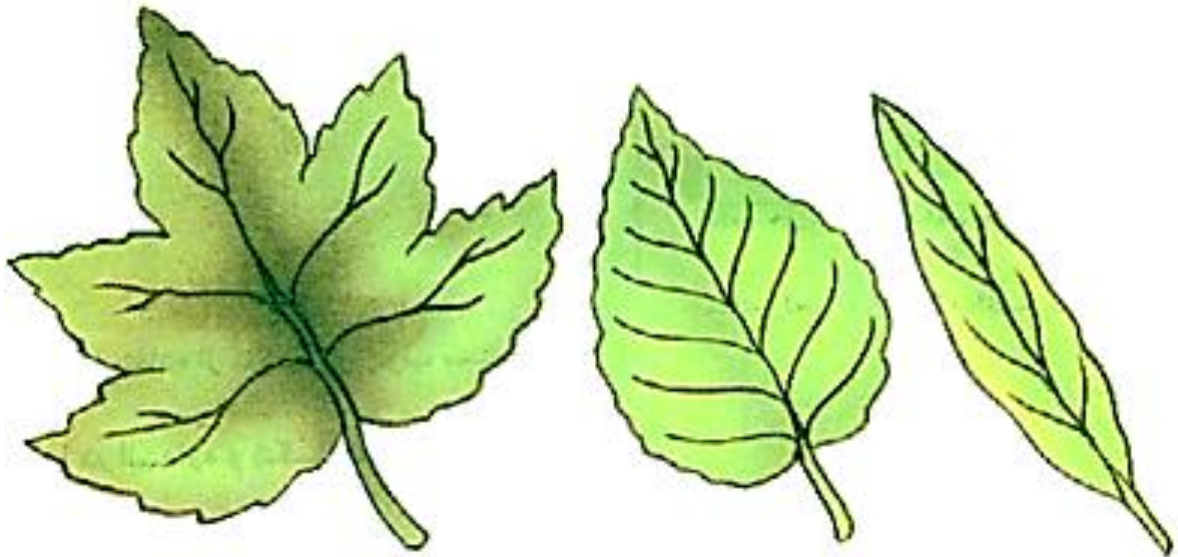
توجه:

شما می‌توانید با استفاده از ماکارونی، چوب بستنی و ... تابلوهایی را در اندازه و شکل‌های گوناگون درست کنید.

۱۰

برگها

چشم دل باز کن که جان بینی   آن چه نادیدنی است، آن بینی

آیا صدای خش خش برگ‌های خشک را در زیر پای خود شنیده‌اید؟ آیا زیبایی و طراوت برگ‌ها را در شکل‌ها و اندازه‌های مختلف، حس کرده‌اید؟

بیایید با سفری به دنیای برگ‌ها، دفتری بسازیم، تا با هر بار گشودن آن بهار را در پیش روی داشته باشیم.

نکات مورد توجه در کار با برگ‌ها:

۱. سطح برگ‌ها را کاملاً تمیز کنید.
۲. برگ‌ها را در اندازه، شکل و رنگ‌های مختلف تهیه کنید.
۳. هنگام استفاده از برگ‌ها، سطح آن‌ها را با پارافین بپوشانید (برای این کار می‌توانید از مواد چرب دیگری، مانند وازلین، کرم، شمع و .... استفاده کنید)
۴. پس از آماده شدن طرح‌ها، سطح آن‌ها را با زَرورَق یا طَلق بپوشانید.
۵. برای چسباندن برگ‌ها، از هر چسبی می‌توانید استفاده کنید.
۶. برگ‌ها را چند روز بین صفحات کتاب یا دفتر قرار دهید، تا صاف خشک شوند و از آن‌ها برای ساخت طرح‌هایی با برگ خشک استفاده کنید.

طرز نگهداری برگ‌ها

وسایل لازم: برگ‌ها، ماهی‌تابه، پارافین و یا شمع، آب، چند ورق روزنامه.

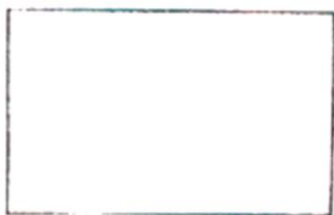
۱. مقدار کمی آب در ماهی‌تابه بریزید.
۲. ماهی‌تابه را بر روی شعله اجاق قرار دهید تا کمی داغ شود.
۳. پارافین یا شمع‌ها را درون ماهی‌تابه بریزید تا آب شوند.
۴. با وارد کردن برگ‌ها در پارافین آب شده، سطح آن‌ها را با پارافین بپوشانید.
۵. برگ‌ها را از ماهی‌تابه درآورده، روی روزنامه قرار دهید تا خشک شوند.
۶. این کار می‌تواند تا مدت‌ها، از خراب شدن برگ‌ها جلوگیری کند.
۷. برای رنگ‌آمیزی برگ‌ها می‌توانید از شمع‌های رنگی استفاده کنید تا رنگارنگ شوند.

کتاب برگ‌ها

وسایل لازم: ورق بریل، برگ‌های مختلف، ماشین دوخت (منگنه)

و چسب

۱. از ورق‌های بریل به تعداد دل‌خواه مستطیل‌های هم‌اندازه مانند نمونه آماده کنید.

۲. ورق‌های آماده شده را مانند نمونه از روی خط چین (وسط)، تا بزنید، به طوری که لبه‌ها روی هم قرار گیرند.

۳. ورق‌های تا زده شده را داخل یک‌دیگر قرار دهید و با سوزن دوخت (منگنه) به هم وصل کنید.

۴. برگ‌های گوناگون را جمع‌آوری کنید و هر یک از برگ‌ها را با سلیقه‌ی خود روی یک ورق بچسبانید.

مربیان گرامی:

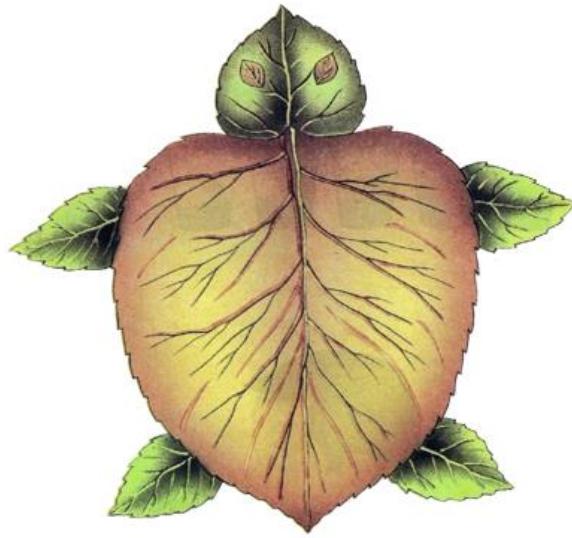
۱. از دانش‌آموزان بخواهید برگ‌های گوناگون را جمع‌آوری کنند.

۲. دانش‌آموزان با ورق‌های بریل، کتاب‌هایی در اندازه‌های مختلف درست کنند.

۳. بر روی هر صفحه از کتاب تهیه شده با قرار دادن برگ‌ها، طرح متنوع و جدیدی را آموزش دهید.

۴. می‌توانید بدون تهیه کتاب طرح‌هایی را با برگ‌ها روی یک ورق کاغذ مناسب شکل دهید.

۵. با استفاده از نایلون، طلق یا زَرورَق طرح آماده شده را بپوشانید تا مدت‌ها باقی بماند.

۱۱

صدا سازها

نواختن آهنگ

وسایل لازم: لیوان، مداد، آب

۱. مطابق شکل لیوان‌ها را به ترتیب در کنار هم بچینید.

۲. درون لیوان‌ها را به ترتیب، از مقدار کم به زیاد آب بریزید.

۳. با مداد خود به لبه‌های لیوان بزنید تا آهنگ آن را بشنوید.

بازی و تمرین:

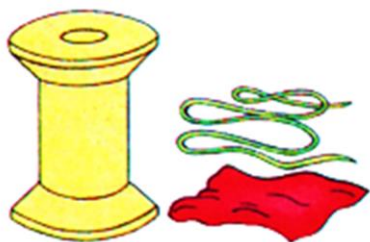
با جابه‌جا زدن به لبه‌ی لیوان‌ها آهنگ‌های مختلف بسازید.

سوت سوتک قرقره‌ای

وسایل لازم: قرقره، یک تکه بادکنک، نخ

۱. یک عدد قرقره‌ی چوبی را به صورت

عمودی قرار دهید.

۲. مطابق شکل یک تکه بادکنک را بر روی

قرقره بکشید و قسمت‌های اضافی آن را با نخ

به تنه‌ی قرقره محکم ببندید.

۳. از طرف دیگر قرقره، به درون آن بدمید

تا سوت سوتک شما به صدا درآید.

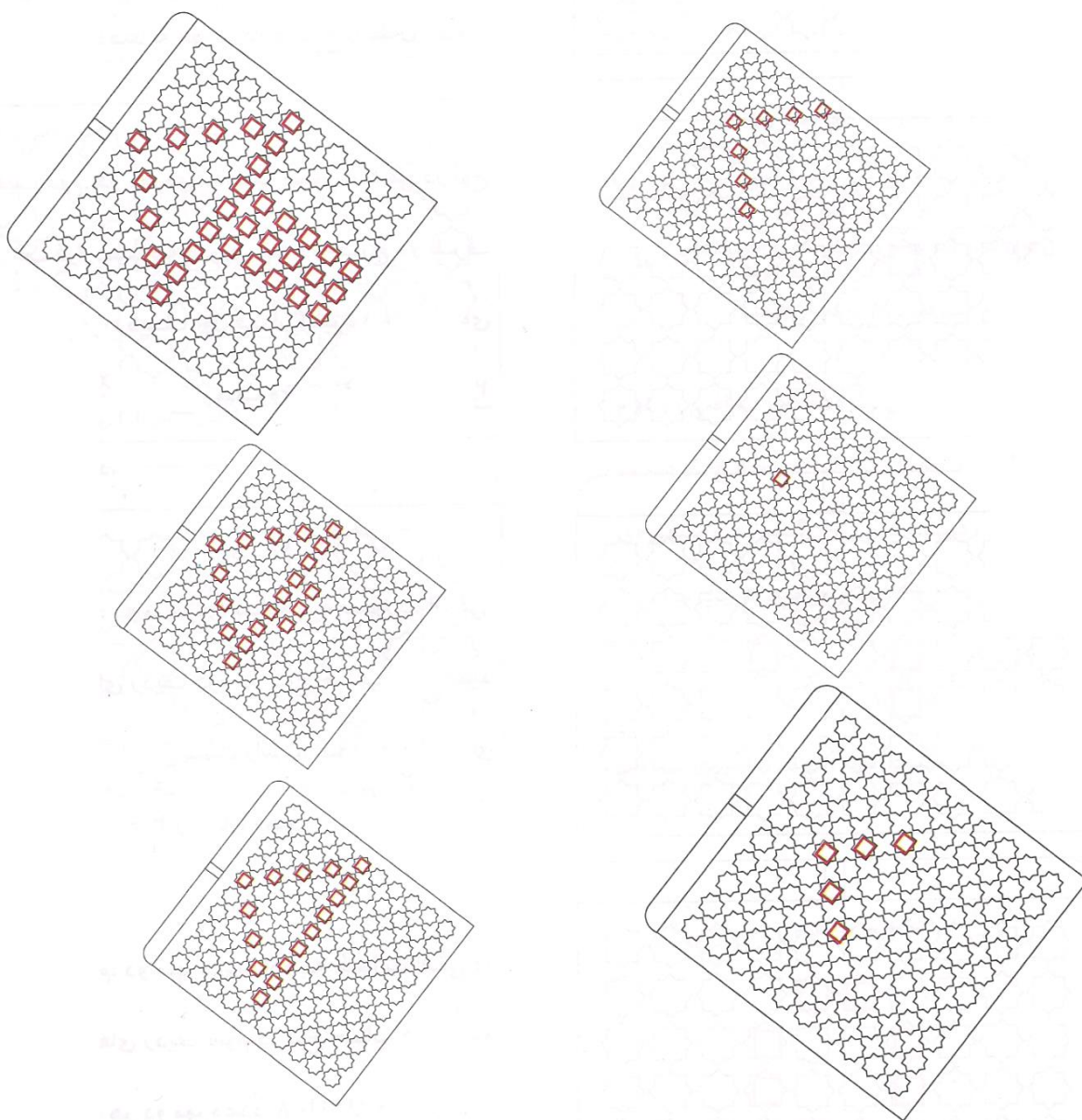
بخش دوم

نقاشی

(طراحی و چاپ)

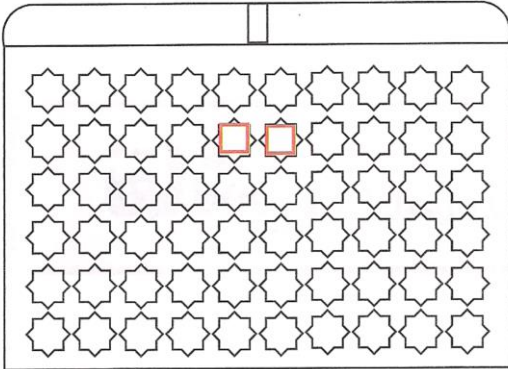
نقاشی با حساب افزار

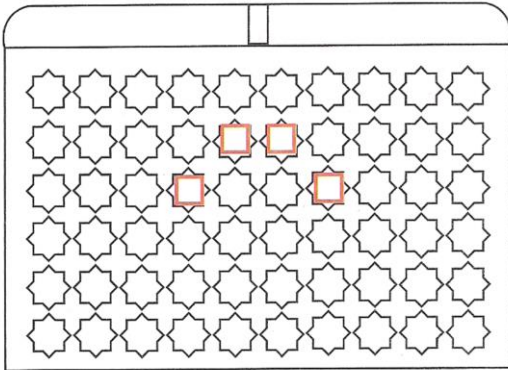
آموزش ساخت دایره با لوح حساب

وسایل لازم: مهره‌های ساده، لوح حساب پیشرفته

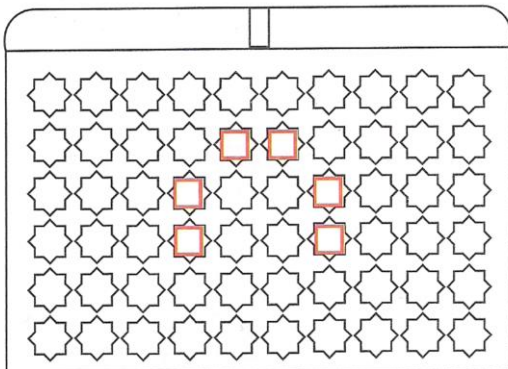
ردیف اول: دو مهره‌ی ساده به صورت افقی در لوح حساب قرار دهید به طوری که عدد ۴ را نشان دهند.

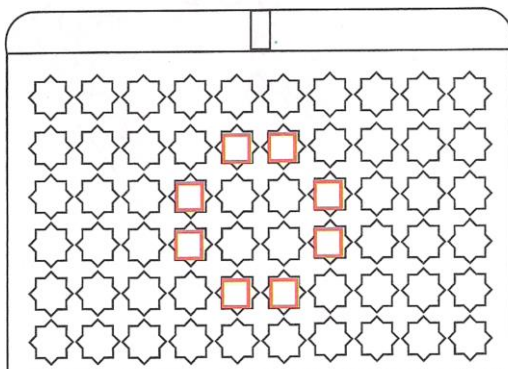
ردیف دوم: دو مهره‌ی ساده به صورت افقی در لوح حساب قرار دهید به طوری که در خارج دو طرف مهره‌های ردیف اول قرار گیرند و مهره‌ی سمت راست، عدد ۶ و مهره‌ی سمت چپ عدد ۲ را نشان دهند.

ردیف سوم: دو مهره‌ی ساده به صورت افقی، زیر مهره‌های ردیف دوم در لوح حساب قرار دهید به طوری که مهره‌ی سمت راست، عدد ۶ و مهره‌ی سمت چپ، عدد ۲ را نشان دهند.

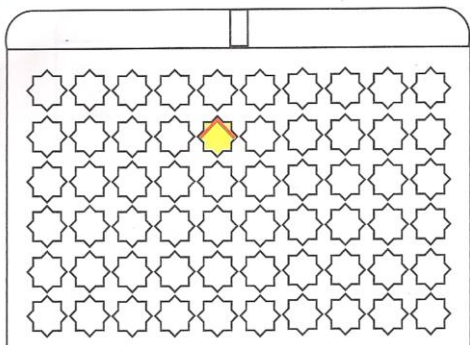
ردیف چهارم: دو مهره‌ی ساده به صورت افقی در داخل مهره‌های ردیف سوم در لوح حساب قرار دهید به طوری که هر دو مهره عدد ۸ را نشان دهند.

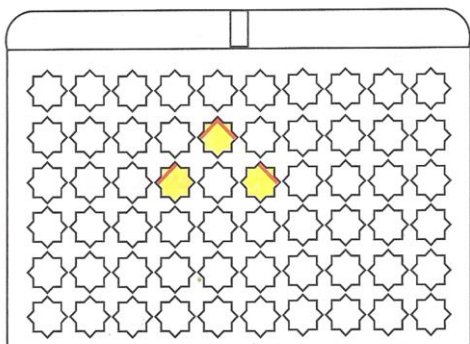
آموزش ساخت مثلث ۱

وسایل لازم: مهره‌ها جبری و ساده، لوح حساب.

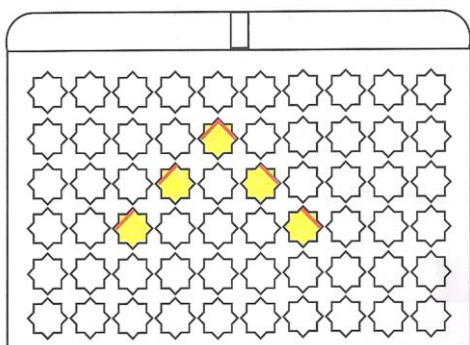
ردیف اول: یک مهره‌ی جبری در لوح حساب قرار دهید به طوری که گوشه‌ی (رأس) برجسته آن به طرف بالا باشد.

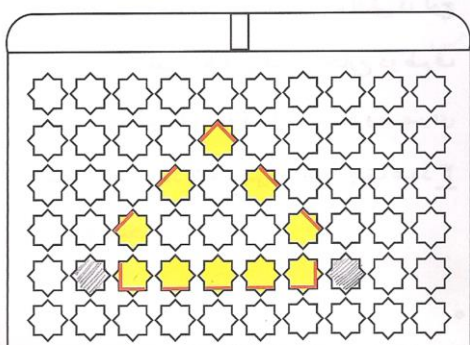
ردیف دوم: دو مهره‌ی ساده به صورت افقی در لوح حساب قرار دهید، به طوری که در خارج دو طرف مهره‌ی اول قرار گیرند و مهره‌ی سمت راست عدد ۵ و مهره‌ی سمت چپ عدد ۳ را نشان دهند.

ردیف سوم: دو مهره‌ی ساده به صورت افقی در لوح حساب قرار دهید به طوری که در خارج دو طرف مهره‌های ردیف دوم قرار گیرند و مهره‌ی سمت راست عدد ۵ و مهره‌ی سمت چپ عدد ۳ را نشان دهند.

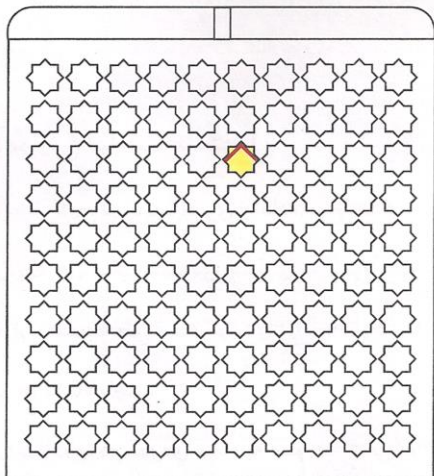
ردیف چهارم: دو مهره‌ی جبری و سه مهره‌ی ساده به صورت افقی، از زیرمهره‌ی اول ردیف سوم در لوح حساب قرار دهید به طوری که مهره‌ی اول و پنجم جبری باشند و مهره‌ی اول حرف «ج» بریل و مهره‌ی پنجم حرف «ه» بریل باشند و سه مهره‌ی ساده عدد ۸ را نشان دهند.

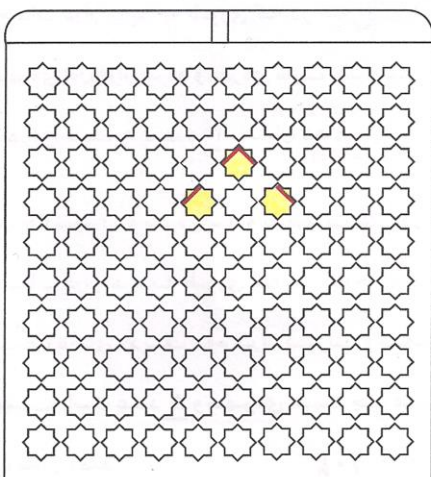
آموزش ساخت مثلث ۲

وسایل لازم: مهره‌های جبری و ساده، لوح حساب پیشرفته

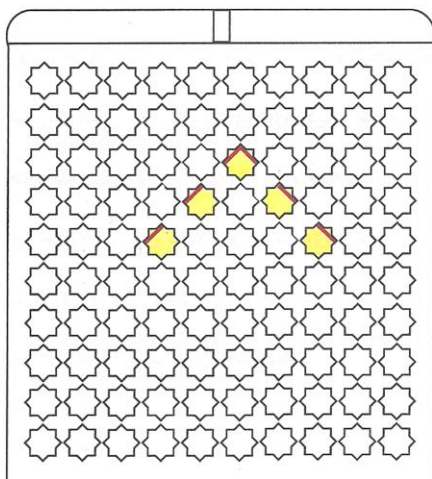
ردیف اول: یک مهره‌ی جبری در لوح حساب قرار دهید
به طوری که گوشه‌ی (رأس) برجسته آن به طرف بالا باشد.

ردیف دوم: دو مهره‌ی ساده به صورت افقی در لوح حساب
قرار دهید به طوری که در خارج دو طرف مهره‌ی ردیف اول
قرار گیرند و مهره‌ی سمت راست عدد ۵ و مهره‌ی سمت چپ
عدد ۳ را نشان دهند.

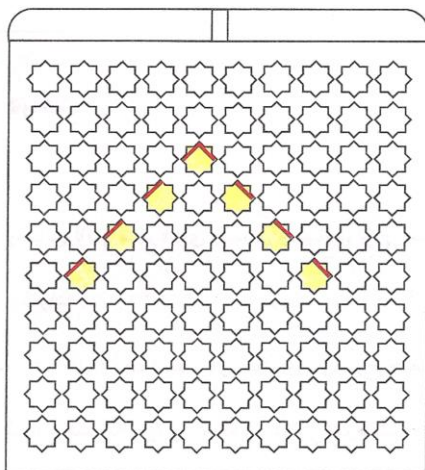

ردیف سوم: دو مهره‌ی ساده به صورت افقی در لوح حساب
قرار دهید به طوری که در خارج دو طرف مهره‌های ردیف دوم
قرار گیرند و مهره‌ی سمت راست عدد ۵ و مهره‌ی سمت چپ
عدد ۳ را نشان دهند.

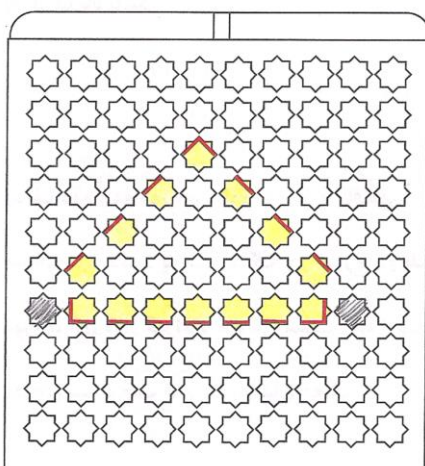

ردیف چهارم: دو مهره‌ی ساده به صورت افقی در لوح حساب قرار دهید به طوری که در خارج دو طرف مهره‌های ردیف سوم قرار گیرند و مهره‌ی سمت راست عدد ۵ و مهره‌ی سمت چپ عدد ۳ را نشان دهند.

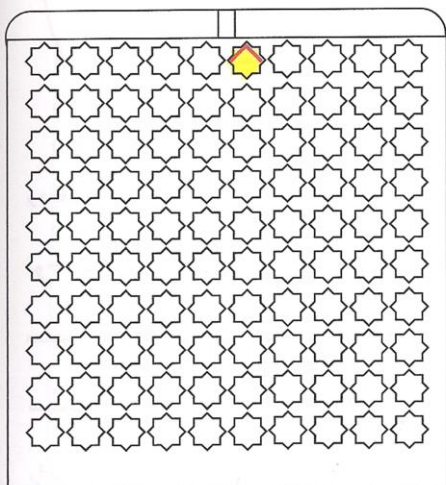
ردیف پنجم: دو مهره‌ی جبری و پنج مهره‌ی ساده به صورت افقی از زیر مهره‌ی اول ردیف چهارم در لوح حساب قرار دهید به طوری که مهره‌ی اول و هفتم جبری باشند و مهره‌ی اول حرف «ج» بریل و مهره‌ی هفتم حرف «ه» بریل باشند و ۵ مهره‌ی ساده عدد ۸ را نشان دهند.

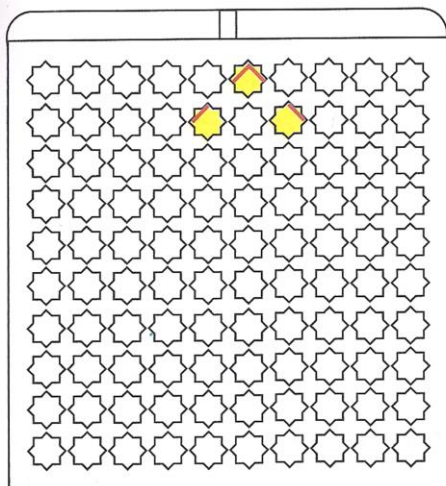
درخت

وسایل لازم: مهره‌های جبری و ساده، لوح حساب پیشرفته

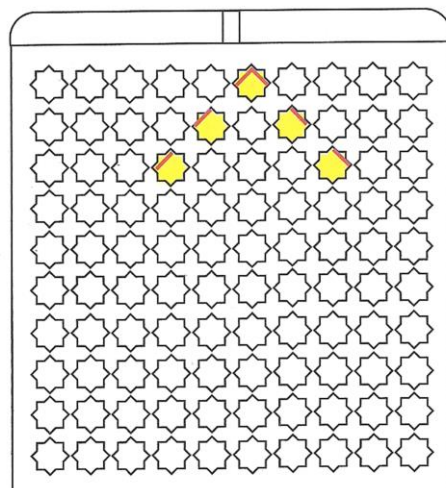
ردیف اول: یک مهره‌ی جبری در لوح حساب قرار دهید،
به طوری که گوشه (رأس) برجسته‌ی آن به طرف بالا باشد.

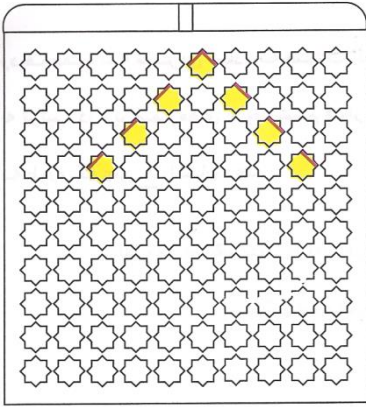
ردیف دوم: دو مهره‌ی ساده به صورت افقی در لوح حساب
قرار دهید به طوری که در خارج دو طرف مهره‌ی اول قرار
گیرند و مهره‌ی سمت راست عدد ۵، مهره‌ی سمت چپ
عدد ۳ را نشان دهند.

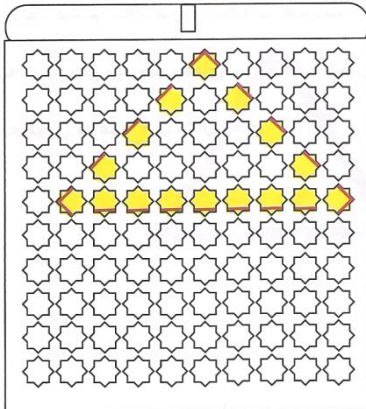
ردیف سوم: دو مهره‌ی ساده به صورت افقی در لوح حساب
قرار دهید به طوری که دو طرف مهره‌ی دوم قرار گیرند،
مهره‌ی سمت راست عدد ۵ و مهره‌ی سمت چپ عدد ۳
را نشان دهند.

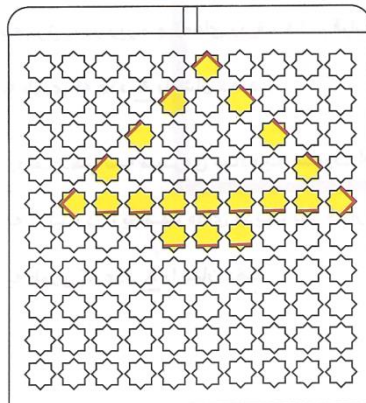
ردیف چهارم: دو مهره‌ی ساده به صورت افقی در لوح حساب قرار دهید به طوری که در خارج دو طرف مهره‌های ردیف سوم قرار گیرند. سمت راست عدد ۵، سمت چپ عدد ۳ را نشان دهند.

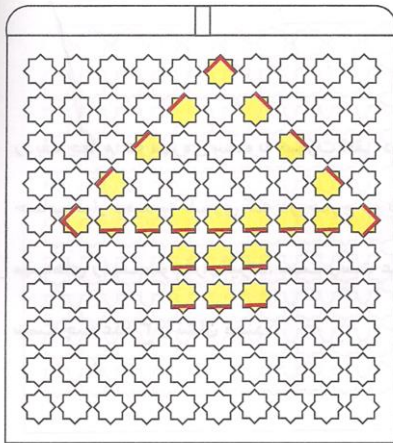
ردیف پنجم: دو مهره‌ی جبری و هفت مهره‌ی ساده به صورت افقی و به ترتیب در لوح حساب قرار دهید به طوری که دو مهره‌ی اول و نهم جبری باشند و در خارج دو طرف مهره‌های ردیف چهارم قرار گیرند و گوشه‌ی برجسته‌ی آن‌ها به طرف بیرون (چپ و راست) باشد و هفت مهره‌ی وسط عدد ۸ را نشان دهند.

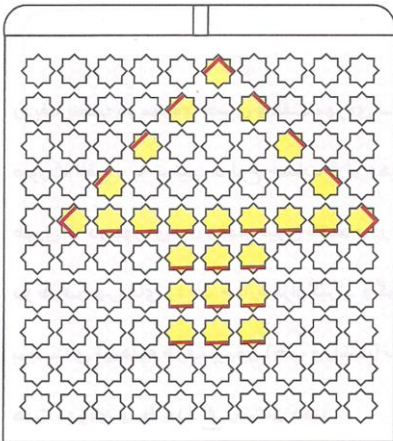
ردیف ششم: سه مهره‌ی ساده به صورت افقی و به ترتیب در زیر مهره‌های چهارم و پنجم و ششم ردیف پنجم قرار دهید به طوری که عدد ۸ را نشان دهند.

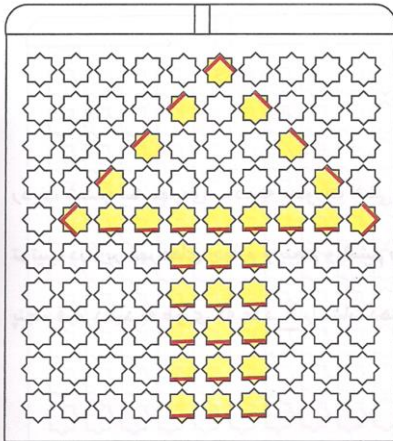

ردیف هفتم: سه مهره‌ی ساده به صورت افقی و به ترتیب
در زیر مهره‌های ردیف ششم قرار دهید به طوری که
عدد ۸ را نشان دهند.

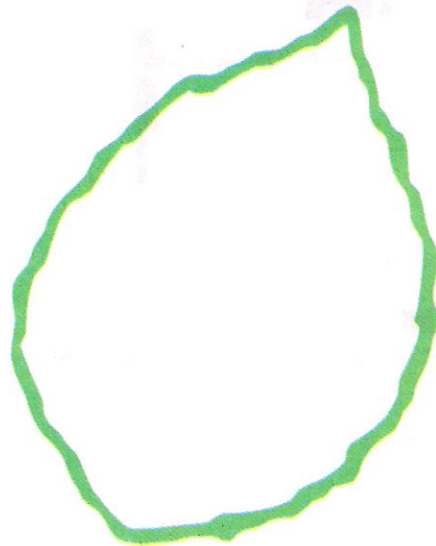
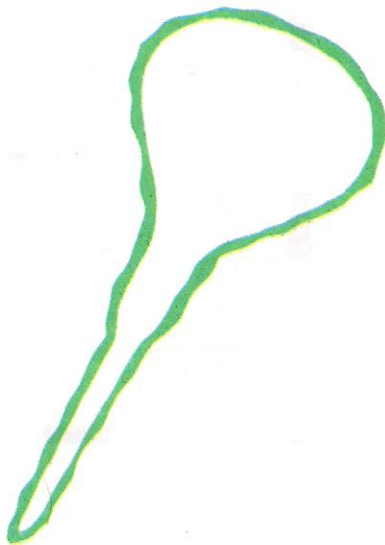
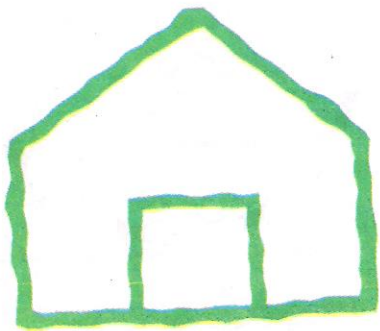
ردیف هشتم: سه مهره‌ی ساده به صورت افقی و به
ترتیب در زیر مهره‌های ردیف هفتم قرار دهید به طوری
که عدد ۸ را نشان دهند.

ردیف نهم: سه مهره‌ی ساده به صورت افقی و به ترتیب
در زیر مهره‌های ردیف هشتم قرار دهید به طوری که
عدد ۸ را نشان دهند.

ردیف دهم: سه مهره‌ی ساده به صورت افقی و به ترتیب در زیر
مهره‌های ردیف نهم قرار دهید به طوری که عدد ۸ را نشان دهند.

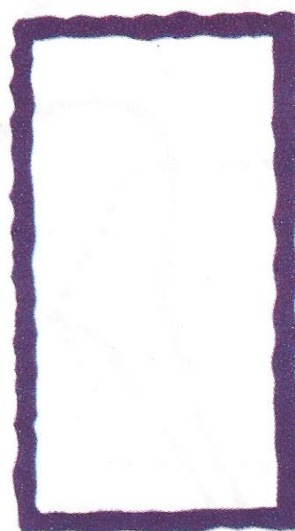
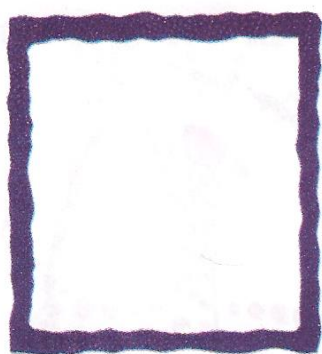
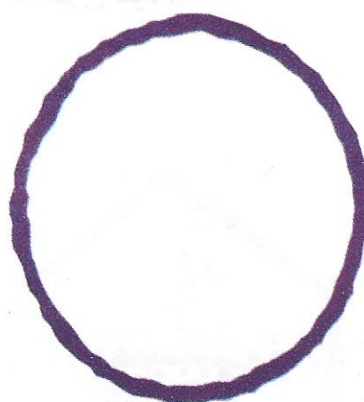
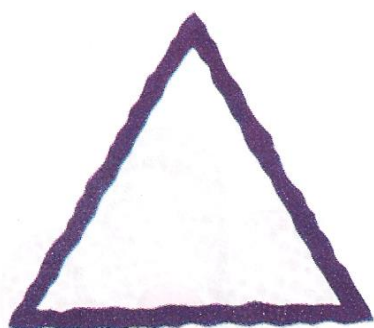
نقاشی برجسته

قسمت (۱)

وسایل مورد نیاز: چسب لوله‌ای ، کاغذ

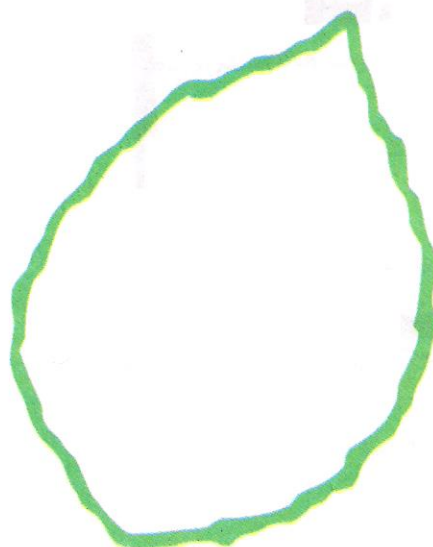
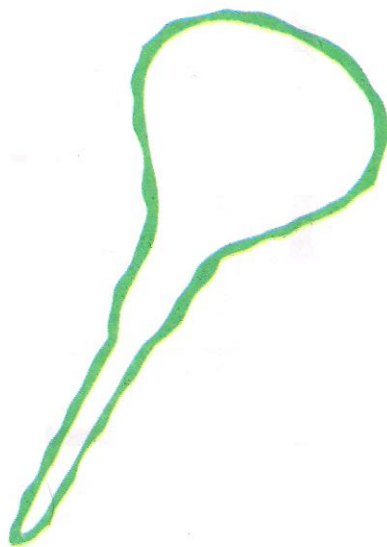
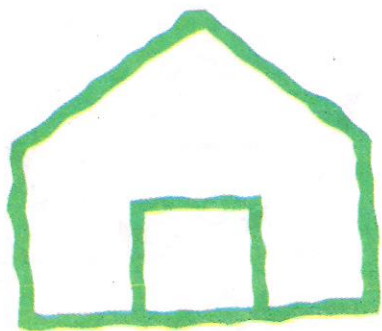
شکل‌هایی را مانند نمونه با چسب آهو یا چسب‌های مشابه (لوله‌ای) روی کاغذ بکشید و در کناری بگذارید تا خشک شود. سپس با رنگ گواش داخل آن‌ها را رنگ آمیزی کنید.

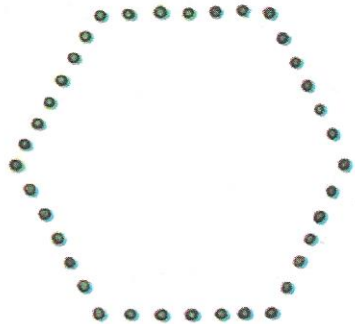
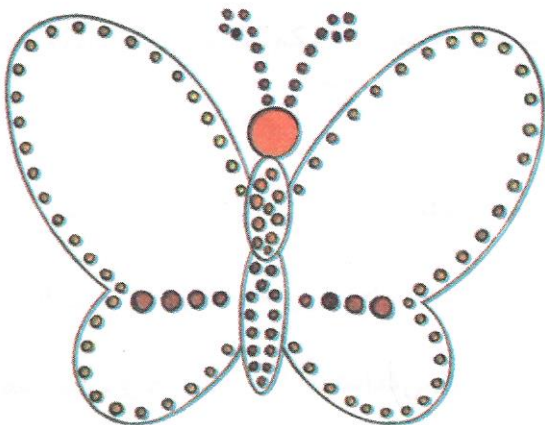
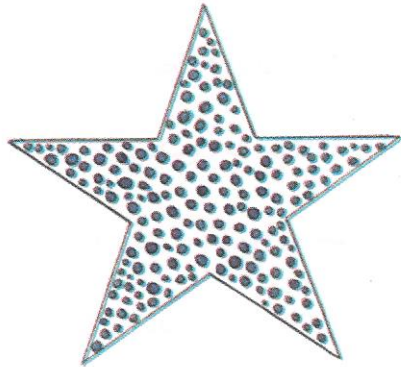
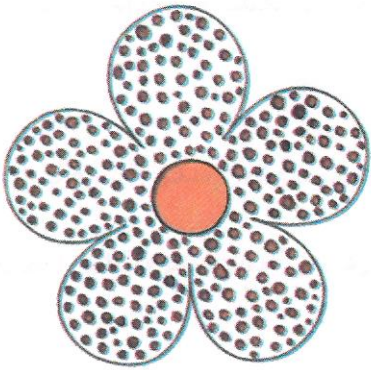
قسمت (۲)

وسایل مورد نیاز: چسب لوله‌ای، کاغذ، برگ، کلید، قلم و ...

از وسایلی که در اطراف خود می‌بینید (برگ، کلید، قلم و ...) مانند نمونه استفاده کنید. روی کاغذ بگذارید و دور آن‌ها را چسب آهو یا چسب‌های مشابه (لوله‌ای) بریزید، در کناری بگذارید تا خشک شوند. سپس داخل شکل‌ها را با رنگ گواش رنگ‌آمیزی کنید.

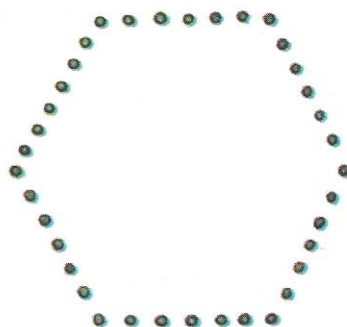
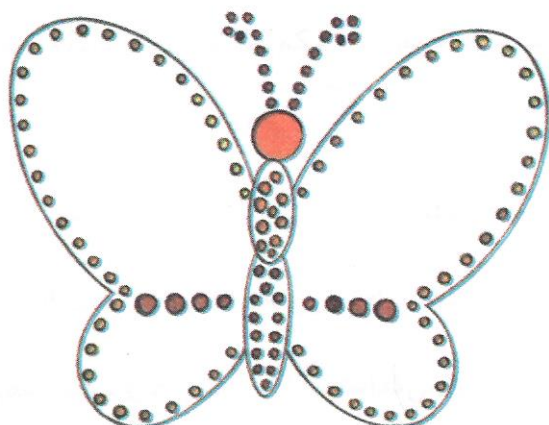
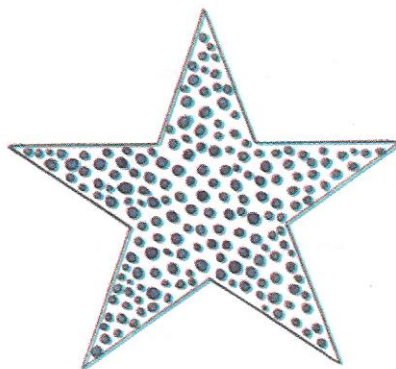
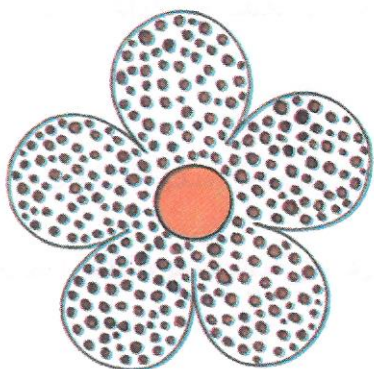
نقاشی با گلوله‌ی کاغذی

مربیان گرامی:

۱. شکل‌های مختلفی را مانند نمونه بکشید (رولت کنید) و در اختیار دانش‌آموزان قرار دهید.

۲. کاغذهای رنگی را به تکه‌های کوچک بریده و با انگشتان خود گلوله‌های کوچکی درست کنید. سپس مانند نمونه شکل‌ها را با گلوله‌های کاغذی، پُر کنید.

بخش سوم

قصه

۱۵

قصه و شعر

مقدمه: «قرآن را یاد بگیرید که زیباترین گفتارهاست و در آن غور کنید که بهار دل‌هاست و از نورش شفا بگیرید که شفای قلب‌هاست و خوب و خوش بخوانید که پرفایده‌ترین قصه‌هاست.»

نهج‌البلاغه - خطبه ۸، ۱

قصه از زمانی متولد شده است که انسان به وجود آمده و تا زمانی که انسان هست، قصه هم خواهد بود. آیا قصه‌ی آدم و حوا را شنیده اید؟ شاید بزرگ‌ترها قصه‌ی رانده شدن آن‌ها را از بهشت، برای شما تعریف کرده باشند، شاید نخستین قصه، قصه‌ی آدم و حوا باشد که با فریب شیطان، از بهشت خدا رانده شدند. پدرها و مادرها، پدربزرگ‌ها و مادربزرگ‌ها همواره در لباس قصه با آب و تاب دادن به حوادثی که بر آن‌ها گذشته فرزندان را از پنج و خم زندگی آگاه ساخته و تجربه‌های خویش را به کوچک‌تر منتقل می‌کنند. کودکان دردنیای قصه‌ها بازی می‌کنند و با قصه‌ها بیدار می‌شوند و می‌خوابند و زندگی می‌کنند، شلوغ‌ترین بچه‌ها با آرامش به قصه‌ها گوش می‌سپارند. از قصه‌ها پند می‌آموزند و عبرت‌ها می‌گیرند و حتی در عالم رویا نیز قصه‌ها را دنبال می‌کنند. پس بیایید قصه‌ها را در برنامه‌ی زندگی آن‌ها قرار دهیم. شرایط لازم برای بیان قصه:

۱. بهتر است پس از بیان قصه، آن را بخوانید تا به هنگام بازگویی، تسلط کافی را بر آن داشته باشید.
  ۲. با توجه به شناخت دانش‌آموزان، نحوه‌ی بیان قصه (روخوانی، قصه‌گویی) را تعیین کنید تا تأثیر عمیق‌تری داشته باشد.
  ۳. شرایط زمان، مکان و موقعیت دانش‌آموزان را در نظر بگیرید و قصه‌ی مناسب را انتخاب کنید.
  ۴. بهتر است قبل از شروع قصه، آمادگی لازم را در روحیه‌ی مخاطب‌ها ایجاد کنید تا به قصه صمیمانه‌تر توجه کنند.
  ۵. دقت داشته باشید که، آیا دانش‌آموزان تمایل به شنیدن قصه دارند؟
  ۶. نقاشی‌های مربوط به قصه را تهیه و در هنگام قصه‌گویی، مرحله به مرحله به دانش‌آموزان نشان دهید. (تصاویر برجسته)
  ۷. قصه‌گو در بیان قصه، باید در جای مناسب مخاطبان را به «فریاد کشیدن»، «هورا کشیدن»، «سوت زدن» و «کف زدن» وادار کند؛ تا هیجان و شادی را در آن‌ها ایجاد کند.
  ۸. حتماً نام نویسنده و نام کتاب را به هنگام بیان قصه معرفی کنید.
  ۹. بچه‌ها را در هنگام قصه‌گویی، در این کار شریک کنید.
- شرایط انتخاب قصه:

۱. شرط سنی مخاطب
۲. شرایط اجتماعی و آداب و رسوم (فرهنگ)
۳. توجه به زمان و مکان
۴. محتوای قصه که باید بار مثبتی به همراه داشته باشد.

فواید قصه‌گویی:

۱. قصه می‌تواند ذوق و علاقه به کتاب خواندن را برانگیزد و سطح کتاب‌خوانی کودکان و نوجوانان را بالا ببرد.
۲. قصه‌گویی به کودکان یاد می‌دهد که چگونه مطالب را از راه گوش دادن بیاموزند.
۳. در قصه‌گویی، مخاطبان با طرح خاطره یا پرسشی اطلاعات خود را تکمیل می‌کنند، بنابراین در پرورش استعدادها و پرورش قدرت خلاقیت بچه‌ها تأثیر به‌سزایی دارد.
۴. در برنامه‌ی قصه‌گویی امکان سفری شیرین و سریع‌تر به دنیای خیال برای مخاطب‌ها فراهم می‌شود.
۵. در قصه‌گویی، قصه‌گوبا بهره‌گیری از حالت‌های چهره و حرکت دست و سر و ... به ادای کلمه می‌پردازد و سعی می‌کند تا مخاطب مفهوم خاص آن کلمه را حس کند. حس کردن در چنین مرحله‌ای فراتر از «فهمیدن» و «دریافتن» است.
۶. بچه‌های علاقمند به برنامه‌های قصه‌گویی بیشتر از دیگران قدرت تکلم داشته و در اعلام نظرها و خواسته‌های خود توانایی بیشتری دارند.
۷. قصه‌ها مهم‌ترین تمرین در پرورش قدرت بیان و تکلم بچه‌هاست، بنابراین در جامعه موفق‌ترند.
۸. در هنگام قصه‌گویی، لحن و آهنگ متناسب با داستان انتخاب شود.

راهنمایی مخصوص قصه:

۱. هنگام بیان قصه، دقت داشته باشید دانش‌آموزان علاقه و توجه لازم را از خود نشان دهند.
۲. پس از پایان قصه، مسائل تربیتی و آموزنده قصه را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهید.
۳. می‌توانید قصه را نیمه تمام رها کنید و از دانش‌آموزان بخواهید، آن را تمام کنند.
۴. از دانش‌آموزان بخواهید نکات تربیتی و آموزشی قصه را بیان و نظرشان را اعلام کنند.
۵. بیان قصه‌های تعیین شده، اجباری نیست. مربیان می‌توانند از کتاب‌های آموزنده دیگری نیز استفاده کنند.
۶. به همه‌ی دانش‌آموزان اجازه دهید تا نظرات خود را اعلام کنند.
۷. در صورت نیاز، از دانش‌آموزان بخواهید قصه را به صورت نمایش اجرا کنند.
۸. از بحث‌ها و گفتگو، نتیجه‌گیری کنید، تا اهداف قصه بیان شده به دست آید.

خاله‌ی عروسک من

نویسنده: شهرام شفیعی

هدف: آموزشی و تربیتی

آن وقت که دختر کوچکی بودم، یک دوست خوب داشتم. من و دوستم همیشه توی حیاطِ خانه بازی می‌کردیم. من یک عروسک داشتم. دوستم عروسکی نداشت.

من مادر عروسکم بودم. دوستم می‌خواست که مادر عروسکم باشد، ولی عروسکم بیشتر از یک مادر، لازم نداشت. من می‌گذاشتم که دوستم، عروسکم را بغل کند و لپ‌هایش را ببوسد. می‌گذاشتم که عروسکم را روی پاهایش بگذارد و تکان تکان بدهد. می‌گذاشتم که به عروسکم بگوید: «چه دختر خوشگلی!»

ولی نمی‌گذاشتم که دوستم، مادرِ عروسکم باشد. نمی‌گذاشتم موهای عروسکم را شانه کند، چون فقط من مادر عروسکم بودم.

دوستم هر روز می‌آمد به خانه‌ی ما. زیر سایه‌ی درخت انجیر، حصیر می‌انداختیم و می‌نشستیم. هر روز برای عروسکم جشن تولد می‌گرفتیم. عروسکم همیشه «یک‌ساله» بود؛ چون عروسک‌ها هیچ‌وقت بزرگ نمی‌شوند.

یک دانه کیک کوچک از بقالی می‌خریدیدم، تا کیک تولدش باشد. یک دانه چوب کبریت فرو می‌کردیم توی کیک، تا شمع تولدش باشد. دوستم برای عروسکم هدیه می‌آورد. از توی متکایشان، پر مرغ برمی‌داشت و می‌آورد. (پر مرغ را می‌گذاشتیم لای موهای عروسکم) بعضی وقت‌ها از درخت خانه‌شان «غوره» می‌گند و می‌آورد. بعضی وقت‌ها یک دانه برگ می‌آورد. بعضی وقت‌ها یک مورچه می‌آورد.

ما آن قدر با عروسکم بازی می‌کردیم که کثیف می‌شد. آن وقت لباس‌هایش را در می‌آوردیم و زیر شیر آب، تنش را می‌شستیم. دوستم، صابون و لیف را توی دستش نگه می‌داشت. من اول عروسک را خیس می‌کردم. بعد، لیف را محکم روی بدنش نمی‌کشیدم که دردش بیاید. من مواظب بچه‌ام بودم و نمی‌گذاشتم که کفِ صابون توی چشم‌هایش برود. من و دوستم همیشه غذا دُرُست می‌کردیم. خودمان همه چیز داشتیم: بشقاب داشتیم، آبکش داشتیم، کتری داشتیم، ولی «اجاق گاز» نداشتیم. برادرم با سه چرخه‌اش رفته بود روی اجاق گاز ما و آن شکسته بود. برای همین، روی چراغ‌مان غذا دُرُست می‌کردیم. چراغ‌مان خیلی کوچگ بود یکی از قابل‌همان بزرگ‌تر، به جای نفت، تویش آب می‌ریختیم. من برنج را با دست نرم می‌کردم و به عروسکم می‌دادم. خودم دور دهانش را با دستمال پاک می‌کردم. دوستم می‌خواست به عروسکم غذا بدهد. ولی من مادر عروسک بودم. بعد از خوردن ناها، مادرم به ما می‌گفت: «اگر بخوابی، عصر که شد، برایت بستنی می‌خرم.» بعد، روی حصیرمان متکا، می‌گذاشتیم و می‌خوابیدیم.

عروسکم را می‌گذاشتیم وسط، یعنی اول من بودم، بعد عروسکم و بعد دوستم.

عروسکم همیشه رویش را به من می‌کرد. مرا نگاه می‌کرد تا خوابش ببرد. من با موهایش بازی می‌کردم.

دوستم به عروسکم می‌گفت: «بگذار من برایت قصه بگویم تا بخوابی، رویت را به من کن.» عروسکم می‌گفت: «می‌خواهم مامانم را نگاه کنم.»

اگر عروسکم مریض می‌شد، من برایش گریه می‌کردم. دوستم ناراحت می‌شد ولی گریه نمی‌کرد چون او مادر عروسکم نبود، اگر می‌خواست گریه کند، من نمی‌گذاشتم و زود عروسکم را خوب می‌کردم.

دوستم همیشه عروسکم را تماشا می‌کرد و چشم‌هایش صورتی می‌شد. به من می‌گفت:

«دخترت را بده ببرم خانه‌مان» من عروسکم را به هیچ‌کس نمی‌دادم که ببرد خانه‌شان، چون دل بچه‌های کوچولو،

خیلی زود برای مادرشان تنگ می‌شود. به دوستم می‌گفتم: «نه، با دخترم بازی کن، بگو چه دختر خوشگلی!»

دوستم می‌گفت: «بگذار عروسک را ببرم بیرون تا دستشویی کند.»

می‌گفتم: «من مادرش هستم.»

می‌گفت: «بگذار عروسک را نصیحت کنم که پابرهنه توی حیاط راه نرود.»

می‌گفتم: «من مادرش هستم.»

آن وقت دوستم ناراحت می‌شد و می‌رفت خانه خودش؛ اما فردایش دوباره می‌آمد و سه‌تایی با هم بازی می‌کردیم. تا این‌که دیگر دوستم به خانه‌ی ما نیامد، وقتی دوستم نبود، من تنها بودم. وقتی دوستم نبود، حوصله‌ی عروسکم سر می‌رفت. کسی نبود که برای شستن عروسک کمک کند. غذایی که می‌پختم زیاد می‌آمد و بقیه‌اش را دور می‌ریختم. وقتی دوستم نبود، توی حیاط‌مان هیچ صدایی نمی‌آمد. فقط صدای ماشین‌های توی خیابان را می‌شنیدم. ظهرها نمی‌خوابیدم و مادرم برایم بستنی نمی‌خرید.

وقتی دوستم نبود، عروسکم بداخلاقی می‌کرد و من کتکش می‌زدم، اگر دوستم می‌آمد، نمی‌گذاشت که من بچه‌ام را بزنم.

بالاخره یک روز دوستم را توی کوچه دیدم. دستم تو دست مادرم بود و با هم می‌رفتیم خانه‌ی خاله‌ام، دوستم هم با مادرم بود..

مادرم به مادر دوستم گفت: «چرا دخترت دیگر نمی‌آید خانه‌ی ما؟»

مادر دوستم گفت: «نمی‌دانم.» باز هم حرف زدند. من یواشکی به دوستم گفتم: «چرا نمی‌آیی بازی کنیم؟» گفت: «

تو خیلی خسیسی! عروسکت را به من نمی‌دهی.» ولی من خسیس نبودم من مادر عروسکم بودم.

دوستم و مادرش رفتند. من همه چیز را برای مادرم تعریف کردم. مادرم خندید و گفت:

«با زهم دوست می‌شوید». من و مادرم رفتیم به خانه‌ی خاله‌ام. مادر گفت: «دلت می‌خواهد امشب خانه‌ی خاله‌ات

بمانی؟» گفتم: «می‌خواهم بمانم.»

شب که شد. خاله به من غذا داد. توی رختخواب برایم قصه گفت. صبح هم مرا برد حمام و تنم را شست. من اصلاً

خجالت نمی‌کشیدم، چون او خاله‌ام بود.

بعد، مادرم آمد که مرا ببرد خانه. خاله‌ام به من گفت: «باز هم اینجا می‌مانی؟» گفتم: «نه، عروسکم تنها است. می‌ترسم مادر بزرگش را اذیت کند.» (مادرم مادر بزرگ عروسک بود.)

خاله‌ام گفت: «عروسک خاله دارد یا نه؟» گفتم: «اگر من خواهر داشتم، عروسکم هم خاله‌ای داشت.» مادرم خندید و گفت: «پس دوست تو، می‌شود خاله‌ی عروسکت.» دوستم، خاله‌ی عروسکم شد و باز به خانه‌ی ما آمد. من همیشه به دوستم می‌گفتم: «خواهر جان» عروسکم به دوستم می‌گفت: «خاله جان»

دیگر دوستم می‌توانست به عروسکم غذا بدهد، چون خاله‌اش بود. می‌توانست عروسکم را ببرد بیرون تا دستشویی کند. می‌توانست عروسک را نصیحت کند. می‌توانست عروسکم را پهلوی خودش بخواباند و برایش قصه بگوید. من اجازه می‌دادم که عروسکم را ببرد حمام و تنش را بشوید.

عروسکم بعضی وقت‌ها می‌رفت خانه‌ی خاله‌جانش و یکی - دو روز آن‌جا می‌ماند. من اصلاً نگران نمی‌شدم؛ چون خاله‌ها خیلی مهربانند و بچه‌ی خواهرشان را مثل بچه‌ی خودشان می‌دانند، حالا دیگر من و دوستم بزرگ شده‌ایم و عروسکمان را داده‌ایم به بچه‌هایمان، ولی هنوز به هم‌دیگر، می‌گوییم: «خواهر جان»

من هر وقت کاری داشته باشم، بچه‌ی کوچکم را می‌دهم به دوستم تا برایم نگه دارد. او هم اگر بخواهد به جایی برود بچه‌اش را می‌دهد به من تا مواظبش باشم. بچه‌های دوستم به من می‌گویند: «خاله جان».

حکایت موشه و قالب پنیر

نام کتاب: قصه‌های تازه از کتاب‌های کهن

نگارش: مهدی آذربیدی

هدف: آموزشی و تربیتی

یک روز دو تا موش یک قطعه پنیر پیدا کرده بودند. اما بر سر تقسیم آن اختلاف داشتند و نمی‌خواستند که سهم‌شان کم و زیاد شود. هرچه فکر کردند، دیدند نمی‌توانند آن را به دو نصفه‌ی مساوی تقسیم کنند.

یکی از موش‌ها گفت: «بیا بنشینیم و همین‌طوری بخوریم تا تمام شود.»

دیگری گفت: «نه، این‌طور بی‌حساب و کتاب نمی‌شود. ممکن است یکی بیشتر بخورد و یکی ضرر کند، بهتر است کسی را پیدا کنیم که تقسیم کردن بلد باشد و پنیر را درست دو قسمت کند.»

اولی گفت: «می‌ترسم هرکه را پیدا کنیم سهمی هم برای خودش بخواهد. آن وقت ضررش بیشتر است.»

دومی گفت: «نه کسانی هم هستند که طمعی به این پنیر ما نداشته باشند. در همین همسایگی ما یک گربه هست که می‌گویند، حیوان خوش انصافی است. می‌گویند پا شکسته و از کار افتاده است و دیگر خطری برای موش‌ها ندارد. حالا که ما هیچ اسبابی برای تقسیم کردن پنیر نداریم خوب است از او کمک بگیریم. هرچه باشد تجربه‌ی گربه‌ها بیشتر است و شاید گربه‌ی خوش‌انصاف راه کار را بهتر بلد باشد.»

بعد از بگو مگو راضی شدند که از گربه کمک بگیرند. قالب پنیر را روی زمین قل دادند تا آمدند و موضوع را به گربه گفتند.

گربه گفت: «بله، تقسیم کردن پنیر، کار مشکلی است و اگر دقت و احتیاط نکنند ممکن است یکی ضرر کند. هرکاری هم اسبابی دارد و اسباب این کار ترازو است که من بلدم بسازم. خوب شد که با من مشورت کردید و حالا درست می‌کنم.»

گربه دو تا نصفه پوست نارنج برداشت و با نخ و میخ و سیخ یک ترازو ساخت. قالب پنیر را با یک ضربت دو نیمه کرد و هر قطعه را در یک طرف ترازو گذاشت. اما یکی از آن‌ها قدری سنگین تر بود و کفه‌ی ترازو پایین رفت.

گربه‌ی خوش‌انصاف، قطعه‌ی سنگین‌تر را برداشت و با دندان‌ش یک گاز به آن زد؛ تکه‌ای از آن را خورد و دوباره گذاشت توی ترازو. حالا این یکی سبک‌تر شده بود و کفه‌ی دیگر رفت پایین.

گربه قطعه دوم را برداشت و یک تکه از آن را کند و خورد و گذاشت سر جای‌ش دید حالا آن سنگین‌تر است. ناچار یک تکه از قطعه‌ی سنگین‌تر را خورد و باز این یکی و باز آن یکی....

در این وقت دید که موش‌ها خیره خیره به او نگاه می‌کنند و نزدیک است صدایشان دربیاید. گربه ناچار با خودش فکر کرده که خوب است بهانه‌ای از آن‌ها بگیرم تا خجالت زده شوند و جرأت ایراد گرفتن پیدا نکنند. این بود که گفت: «آه، آه. این چه

پنیری است که شما پیدا کرده‌اید. من چند سال است که برای مردم خوراک تقسیم می‌کنم و هرگز، پنیری به این نامیزانی و ناجوری ندیده بودم. اندازه کردن آن خیلی درد سر دارد!»

یکی از موش‌ها گفت: «نمی‌دانم، ما آن را امتحان نکرده‌ایم.»

گربه گفت: «معلوم است، معلوم است. اگر امتحان کرده بودید، می‌فهمیدید که من چه می‌گویم این پنیر اصلاً پنیر نامیزانی است.»

بعد چندبار دیگر هر دو قطعه پنیر را سبک سنگین کرد و هربار تکه‌ای از آن‌ها خورد تا کم‌کم جز دو حبه‌ی کوچک چیزی باقی نماند. آن وقت گربه‌ی خوش انصاف گفت: «خسته شدم، حالا به خوبی و خوشی، کارت‌ان دارد درست می‌شود.» بعد، آن دو حبه‌ی باقیمانده را هم خودش خورد و گفت: «درست شد، این هم حق‌الزحمه‌ی قسمت‌گری من، شما بروید وقدری انصاف پیدا کنید و دیگر بر سر این مسائل جزئی با هم اختلاف نکنید. این دفعه من به دادتان رسیدم و جلو چشم خودتان کار تقسیم را سر و صورت دادم و گرنه خدایی ناکرده، ممکن بود گیر یک ظالمی بیفتید که همان قالب بزرگ پنیر را از چنگ شما دریاورد و برود.»

وقتی موش‌ها دیدند چیزی از پنیر باقی نمانده، شروع کردند به ایراد گرفتن از هم. این یکی به آن یکی گفت: «تقصیر از تو بود که گفتی به گربه مراجعه کنیم.» آن یکی گفت: «تقصیر از تو بود که می‌خواستی بیشتر بخوری. آن دفعه هم که مغز گردو پیدا کرده بودیم، تو بودی بیشتر خوردی.» و شروع کردند به دعواکردن.

گربه گفت: «آهای، این‌جا جای دعوای نیست. من هم از سر و صدا خوشم نمی‌آید. به نظر من بهتر است بروید با هم سازگارتر باشید و سعی کنید پنیر بهتری پیدا کنید و اگر باز هم با من کاری داشتید در خدمت‌گزاری حاضرم. حالا هم بیاید جلوتر تا شما را با هم آشتی بدهم!»

موش‌ها گفتند: «نه خیر بسه، از همان تقسیم پنیر، هرچه باید بفهمیم فهمیدیم. خودمان با هم آشتی می‌کنیم و دیگر راضی به زحمت شما نیستیم.»

سجاده

شاعر: مریم پوروحید

هدف: آموزشی و تربیتی

یک بسته ی پیچیده
یک بوسه ی پر از مهر
به دست کوچکش داد
به گونه ی چپش داد

* * * *

با دیدن آن هدیه
از آن چشمان سبزش
دخترک از جا پرید
برق شادی می جهید

* * * *

کنار مادر نشست
درون آن بسته اش
بسته ی خود را گشود
یک دانه سجاده بود

* * * *

یک سجاده ی پر گل
یک دنیای پر از مهر
یک مَهرِ گرد و کوچک
مادر داده به کودک

ننه سرما

شاعر: افسانه شعبان نژاد

نام کتاب: چتری از گلبرگ‌ها

هدف: آموزشی

ننه سرما آن روز

کیسه‌ای داشت به دست

خسته از راه رسید

روی یک ابر نشست

ناگهان کیسه‌ی او

پاره شد توی هوا

پرشد از پنبه‌ی برف

همه چیز و همه جا

بچه‌ها خندیدند

کوچه‌ها زیبا شد

باز آدم برفی

همه جا پیدا شد.

۱۶

نمایش

شاد بودن هنر است

شاد کردن هنری بالاتری

پینوکیو، شخصیت محبوب و مورد علاقه‌ی کودکان در اصل عروسک چوبی بود که هم چون موجودی زنده زندگی یافت. او قادر شد خود به خود صحبت و حرکت کند. او توانست بی‌آن که کسی به او کمک کند تصویری واضح و آن‌چنان درخشان به وجود آورد که دیگران باور کنند واقعاً او موجودی زنده است.

اما در واقع، پینوکیو برخلاف این تصورات، جز خیال و تصویری سرشار از جادو چیز دیگری نبود. او بخاطر عشق مرد نجاری که او را تراشیده بود جان یافت. جوهر نمایش عروسکی نیز جز این نیست. بازی دهنده یا بازی‌دهندگان عروسک در تماشاگر این تصور را به وجود می‌آورند که ظاهراً عروسک زنده است و خود به خود اعمالش را انجام می‌دهد.

راستی اگر بازی‌دهنده عروسک را قادر به حرف زدن، رقصیدن، قدم زدن و آوازخواندن نکنند، او چه خواهد کرد؟

بدون شک هم چون عروسکی بی‌جان برای بازی کودکان در گوشه‌ای خواهد افتاد. بدین ترتیب تنها زمانی عروسک زندگی می‌یابد که در میان دستان بازی‌دهنده قرار گیرد. به خاطر وجود اوست که عروسک به حرکت درمی‌آید و جان می‌گیرد و آن‌چنان زنده به نظر می‌رسد که گویی خودش به طور مستقل می‌چرخد و می‌خندد و راه می‌رود.

در یک اجرای حقیقتاً عالی نمایش عروسکی، بازی‌دهنده نادیده گرفته می‌شود و عروسک‌ها زنده تصور می‌شوند. انواع نمایش عروسکی عبارتند از: عروسک دستکشی، عروسک نوع میله‌ای، ماسک‌ها و ...

شما مربیان گرامی می‌توانید با انواع عروسک‌ها از جمله عروسک دستکشی، عروسک نوع میله‌ای، ماسک‌ها و ... نمایش‌های زیبایی را ترتیب داده تا دانش‌آموزان آن را به اجرا درآورند البته سهل‌ترین، ساده‌ترین و کم‌هزینه‌ترین، استفاده از ماسک و اجرای نمایش با ماسک‌های درست شده توسط دانش‌آموزان می‌باشد.

برای ساخت ماسک‌ها: با استفاده از مقوا، ماسک‌های مناسبی بسازید، ماسک را می‌توانید روی یک دسته‌ی کوتاه جنوبی نصب کنید و با یک دست، آن را جلوی صورت خود بگیرید. ماسک را به کمک یک قطعه کش نیز می‌توان روی صورت نگاه داشت. از عکس‌های بزرگ شده‌ی افراد نیز می‌توانید ماسک تهیه کنید.

نکات لازم جهت اجرای نمایش:

۱. یک موضوع نمایشی و یک نمایش نامه و داستان را در نظر بگیرید.
۲. نقش‌های نمایش نامه را میان دانش‌آموزان بر اساس توانایی آن‌ها تقسیم کنید و تمرینات لازم را انجام دهید.
۳. مکان مناسبی برای اجرای نمایش در نظر بگیرید. به طوری که بینندگان و شنوندگان آن بتوانند استفاده‌ی لازم را ببرند.
۴. برای ایفای بهتر نقش‌ها، حرکات و حالات شخصیت‌های اصلی را در اطراف زیرنظر گرفته تا پیوسته، تمرین و تکرار کنند.
۵. باید با صدای بلند و رسا، کلمات را به صورت صحیح و مناسب صحنه، بیان کنند.
۶. صداهای مختلف را تقلید و تمرین کنند.
۷. نرمش‌ها و فعالیت‌های مختلف را انجام دهند تا بدنشان انعطاف و آمادگی پذیرش حرکات شخصیت‌ها را داشته باشد.
۸. با توجه به ظاهر شخصیت‌ها، بچه‌ها را گریم کنید.
۹. لباس‌هایی مناسب با موقعیت مکان و زمانی نمایش نامه، طراحی و آماده کنید.
۱۰. صحنه‌های نمایش را تا جایی که امکان دارد، به صورت طبیعی و نزدیک به واقعیت بسازید.
۱۱. هماهنگی در حرکات و هم‌صدایی در بیان واژه‌ها را بادانش‌آموزان کار کنید.
۱۲. مربی به عنوان کارگردان، بر تمرینات دانش‌آموزان نظارت کافی داشته باشد و راهنمایی‌های لازم را بنماید.
۱۳. با توجه به دخترانه و پسرانه بودن مراکز آموزشی، در صورت تمایل تغییرات لازم در متن نمایش، داده شود.
۱۴. در اعیاد و جشن‌ها، نمایش دانش‌آموزان اجرا گردد، تا بعد اجتماعی آنان، تقویت گردد.
۱۵. برای اجرای بهتر نمایش، از آهنگ و ابزار موسیقی، استفاده گردد.

نام نمایش: هاچین و واچین

نام نویسنده: ژیلا احمدی

زمان: ۵۰ دقیقه

تعداد بازیکنان:

شخصیت‌های اصلی نمایش: قصه‌گو و هاچین

شخصیت‌های فرعی نمایش: بلبل، مادر، مرغ، دخترها، پسرها.

هدف: آموزشی و تربیتی و سرگرم‌کننده. (آموزش رعایت مسائل بهداشتی)

راهنمایی مخصوص نمایش:

- ۱- اجراء به وسیله‌ی دانش‌آموزان، با راهنمایی و نظارت مربی انجام گیرد.
- ۲- مربی نیز می‌تواند نقشی را در این نمایش به عهده بگیرد تا دانش‌آموزان را بر سر ذوق آورد.
- ۳- فضای کلاس را متناسب با فضای نمایش تزئین کنید.
- ۴- چون نقش قصه‌گو زیاد است بهتر است مربی آن را بر عهده بگیرد.
- ۵- در صورت پسرانه بودن مراکز آموزشی:
الف - صحنه‌ی دوم حذف شود.
ب - در پایان صحنه‌ی چهارم، نام نازی حذف و به جای آن قاضی گذاشته شود.

صحنه‌ی اول :

قصه‌گو: یکی بود، یکی نبود، زیر گنبد کبود، پسری نشست به. اسمش هاچین، خیلی نازنین، یکی یک‌دانه، نداشت در خانه، دوست و هم‌بازی، تا کند بازی، روزی از روزها، این هاچین ما، آمد تو کوچه، دید چندتا بچه، نشسته‌اند آن جا، کنار گل‌ها، گل‌های زیبا، (تعدادی از بچه‌ها در کنار صحنه حضور داشته باشند) (هاچین در حالی که می‌دود، بچه‌ها را می‌بیند و به آن‌ها نزدیک می‌شود).

هاچین: آهای بچه‌ها، بیایید شما، تا شاد و بی‌غم، با هم، شویم هم‌بازی، تا کنیم بازی.

(بچه‌ها، همه یک صدا شروع به خواندن کنند).

بچه‌ها:

آن مان نباران	از ابر بارد باران
ما بچه‌های ایران	خوشحال و شاد و خندان
می‌کنیم با هم بازی	با هم هستیم هم‌بازی
دو دو اسکاچی	می‌کنیم ما قیچی
ناخن و موها	تا شوند کوتاه.

قصه‌گو: در همین هنگام، دیدند بچه‌ها، موهای هاچین را، خیلی بلند، مثل کمنده، دانه‌دانه ندیده شانه

(باز هم بچه‌ها، یکصدا با هم بگویند).

بچه‌ها:	تو پسر کی هستی	خیلی کثیف هستی
هاچین:	گوشه‌ی قالی کبود	اسم بابام محمود
	محمود بالا بالا	چشم نخورد انشا...

(یکی از بچه‌ها رو به هاچین کرده و بگوید)

زود برو حالا کوتاه کن موها، بعد تو زود بیا، بازی کن با ما

صحنه‌ی دوم:

(تعدادی از بچه‌ها در گوشه‌ای از صحنه حضور داشته باشند.)

قصه‌گو: رفت و رفت و رفت. به جای دیگر، دید چند تا دختر، زود به آن‌ها گفت:

هاچین: بیایید شما، تا کنیم بازی، شویم هم بازی

(دخترها در حالی که دست یک دیگر را گرفته‌اند، همه یک صدا فریاد بزنند)

دخترها: با دامن پرچین پاشو و بشین

هاچین و واچین ناخن را بچین

قصه‌گو: در این هنگام، دیدند دخترها، دست هاچین را، ناخنش چون بیل، ندیده ناخن‌گیر.

(یکی از دخترها رو به هاچین کرده و بگوید)

دختر: زود برو حالا بگیر ناخن را، تا کنیم بازی، شویم هم بازی.

صحنه‌ی سوم:

(تعدادی از بچه‌ها در نقش مرغ و جوجه در گوشه‌ای از صحنه حضور داشته باشند.)

قصه‌گو: هاچین، رفت و رفت و رفت، رسید به دشت، شده بود خسته، دلش شکسته، دید مرغی زیبا، پیش جوجه‌ها

(هاچین به مرغ و جوجه‌ها نزدیک شود)

هاچین: مرغ کوچولو، می‌دهی مرا یک تخم زیبا

مرغ: قُد قدا قدا، موهات بلند، مثل کمند، برو زود حالا، کوتاه کن موها، می‌دهم تو را یک تخم زیبا.

صحنه ی چهارم:

قصه گو: باز دوباره، این هاچین ما، رفت و رفت و رفت، دید روی درخت، بلبل قشنگ، پرهایش زرد رنگ.

هاچین: ای بلبل زیبا، نشسته ای تنها، بخوان نازنین، برای هاچین.

بلبل: واه، واه، چه دستی، چه رویی! برو تو حالا، تمیز کن خود را، تا شوی چون گل، برای بلبل تا برایت بخوانم، قدر تو را بدانم.

قصه گو: در همین موقع، هاچین از باغ، شنید صدایی، صدای واق واق، ترسید و دوید، مادرش را دید (مادر، هاچین وارد صحنه شود).

گفت به مادرش

هاچین: می روم حمام، می کنم کوتاه، ناخن و موهام

قصه گو: مادرش خندید، رویش را بوسید.

قصه گو: بله بچه ها! هاچین ریزه میزه، شد تمیز و پاکیزه.

دیگر نبود دل شکسته، نبود غمگین و خسته، می کرد همیشه بازی با حسن و با نازی.

قصه گو: هاچین نازنین، می گفت بعد از این:

(همه بچه ها دست در دست یک دیگر در حالی که به دور هاچین می گردند، بگویند)

خواهی کنی بازی، داشته باشی هم بازی.

مرتب و تمیز باش، پیش همه عزیز باش.

